

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ
STUDIUM**

2013 - 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Markéta Šmídová

**Pojištění osob a porovnání pojistné gramotnosti respondentů
Ústeckého a Středočeského kraje**

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Vacenovský, LL.M.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR PART TIME STUDIES

2013 - 2014

BACHELOR THESIS

Markéta Šmídová

**The People's Insurance and the Comparison of the Insurance
Literacy of the Responders from Ústecký and Středočeský
Region**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Ing. Michal Vacenovský, LL.M.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28. února 2014

Markéta Šmídová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu práce panu Ing. Michalu Vacenovskému, LL.M. za jeho podporu, trpělivost, cenné rady, odborné vedení a veškerou pomoc při zpracování této bakalářské práce.

Anotace

Autorka Univerzity Jana Amose Komenského věnuje svou bakalářskou práci pojištění osob a porovnání pojistné gramotnosti respondentů Ústeckého a Středočeského kraje. Práce je rozdělena do dvou částí, kde v první části popisuje autorka co je to pojištění a pojišťovnictví a také různé druhy pojištění osob, jako například zdravotní pojištění či pojištění důchodové.

Pro druhou část práce je základem dotazníkové šetření, pomocí kterého je zjišťována, vyhodnocována a porovnávána pojistná gramotnost respondentů daných krajů. V této části jsou také autorčiny návrhy, jak by se dala řešit případná negramotnost.

Klíčová slova

Důchodové pojištění, nemocenské pojištění, pojistná gramotnost, pojištění, úrazové pojištění, zdravotní pojištění, životní pojištění.

Annotation

The author of Jan Amos Komensky University is interested in personal insurance and in comparison of the insurance literacy of the responders from Ústecký and Středočeský Region in her bachelor's work. The work is divided into two parts. In the first part author describes what the insurance and insurance industry are as well as different types of personal insurance, for example health insurance and retirement insurance.

The basis for the second part is the questionnaire survey, where the insurance literacy of the responders from different regions was found out, evaluated and compared. In this part there are also author's suggestions how to solve possible illiteracy.

Key words

Accident insurance, health insurance, insurance literacy, life insurance retirement insurance, sickness insurance.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POJISTNÁ GRAMOTNOST.....	10
2 POJIŠŤOVNICTVÍ A POJIŠTĚNÍ.....	11
3 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	13
3.1 Plátcí pojistného na zdravotní pojištění	14
4 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	16
4.1 Druhy důchodů	17
5 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ.....	20
6 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	22
7 ÚRAZOVÉ POJIŠTĚNÍ.....	24
PRAKTICKÁ ČÁST.....	25
8 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU A RESPONDENTŮ	25
9 CÍLE A HYPOTÉZY	27
10 VYHODNOCENÍ OTÁZEK.....	29
11 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU A HYPOTÉZ.....	50
12 NÁVRHY ŘEŠENÍ NEGRAMOTNOSTI.....	53
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55
SEZNAM GRAFŮ.....	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	60

ÚVOD

Bakalářská práce se věnuje pojištění osob a porovnání pojistné gramotnosti respondentů Ústeckého a Středočeského kraje, toto téma si autorka zvolila z toho důvodu, že každý z nás je povinen hradit zákonná pojištění a někteří navíc využívají také dobrovolná pojištění, která nám jsou nabízena pojišťovny. Všichni by tedy měli o pojištění osob alespoň něco málo vědět a dle názoru autorky je toto téma velice zajímavé.

Téma pojištění osob a porovnání pojistné gramotnosti respondentů Ústeckého a Středočeského kraje bylo vybráno také na základě tiskové zprávy České asociace pojišťoven (dále jen ČAP), o níž se autorka zmíní v první kapitole „Pojistná gramotnost“.

Práce je rozdělena do dvou částí, první z nich se věnuje teorii. Autorka Vás zde seznámí nejen se samotným pojmem pojištění, ale také s druhy pojištění osob, a to konkrétně se zdravotním, důchodovým, nemocenským, životním a úrazovým pojištěním. Každý tento druh pojištění je definován, vždy je uvedeno, zda se jedná o pojištění dobrovolné či povinné a kdo je plátcem v případě povinného pojištění.

Druhá část je praktická, věnuje se testování pojistné gramotnosti a zaměřuje se na respondenty v Ústeckém a Středočeském kraji. Zjištěná pojistná gramotnost v této části je také vyhodnocována a porovnávána. Nacházejí se zde i návrhy pro řešení případné negramotnosti.

Pro Ústecký kraj se autorka rozhodla kvůli tomu, že odtud pochází, má zde trvalý pobyt a veškeré vzdělání, které doposud získala má ze studia na školách, které se nachází v tomto kraji. Středočeský kraj byl naopak vybrán z toho důvodu, že odtud pochází část její rodiny a v současnosti tu pokračuje ve studiu na Univerzitě Jana Amose Komenského v Praze.

Druhý důvod, který vedl autorku vybrat si právě tyto kraje, je jejich rozdílnost v nezaměstnanosti a v počtu vysokých a vyšších odborných škol. V Ústeckém kraji se vysokých a vyšších odborných škol nachází málo a je tu vysoká nezaměstnanost, zatímco ve Středočeském kraji je vysokých a vyšších odborných škol velké množství a nezaměstnanost je zde oproti Ústeckému kraji znatelně nižší. Oba faktory mohou ovlivnit jak pojistnou gramotnost, tak i obecnou informovanost občanů.

Cílem práce je zjistit pojistnou gramotnost respondentů Ústeckého a Středočeského kraje a poté ji porovnat. Po porovnání je možné určit, který z těchto krajů má větší vědomosti o pojištění osob a pro případnou negramotnost je možné navrhnout určitá opatření, jak by bylo možné jí předcházet.

Dotazník ve formě testu vychází z pojmů a informací, nacházejících se v teoretické části. Autorka oslovovala respondenty prostřednictvím internetu, osobním kontaktem, ale také přes další osoby, které jí se získáváním dat pomohli.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POJISTNÁ GRAMOTNOST

Jak již v úvodu bylo řečeno, autorka si téma bakalářské práce vybrala z několika důvodů a jedním z nich byla tisková zpráva ČAP, která byla na internetových stránkách www.cap.cz zveřejněna 18.2.2013. Tato tisková zpráva byla vydána na základě provedeného průzkumu, který se týkal pojistné gramotnosti v České republice (dále jen ČR) a účastnili se ho také respondenti Slovenské republiky. Průzkum byl prováděn ČAP na konci roku 2012. Podle výsledků jsou vědomosti Čechů podprůměrné. Největším problémem pro respondenty bylo životní pojištění a pojištění vozidel. Na jedničku uspělo pouze 5% respondentů.¹

Tento průzkum, který ČAP provedla, se zabýval různými druhy pojištění, byl určen respondentům z celé České republiky a Slovenské republiky. Celkový počet respondentů, kterého ČAP dosáhla byl 1 329 lidí, a to 1017 z České republiky a 312 lidí ze Slovenské republiky. Cílovou skupinou pro průzkum byli respondenti ve věku od 18 do 50 let. Autorka se ve své práci zaměřila pouze na pojištění osob a dotazníkový test bude určen respondentům od 15 let z Ústeckého a Středočeského kraje.

Pojistnou gramotnost je není možné definovat jedním slovem, protože je to soubor znalostí, vědomostí a dovedností lidí v oblasti pojištění. Veškeré tyto dovednosti a vědomosti umožňují lidem lépe se orientovat v pojistných produktech a pojistných smlouvách a také díky nim člověk může porozumět různým pojmům týkajících se pojištění.

Pojistnou gramotnost můžeme stále rozšiřovat a zvyšovat, ať už samostudiem či například chozením do různých kurzů. Možností je v tomto případě velké množství. V některých televizních pořadech se člověk může dozvědět spousty nových informací, dále existují různé vzdělávací a rekvalifikační kurzy a knih o pojištění je také nespočet. Záleží však na každém člověku, zda chce pojištění porozumět a na jakou úroveň pojistné gramotnosti se dostane.

¹ ČAP. *Znalosti Čechů v oblasti pojištění jsou podprůměrné*. ČAP [online]. 2013-02-13 [cit. 2013-12-08]. Dostupné z: http://www.cap.cz/FileFromWSS.ashx?file=http://capsrv02/DOKUMENTY_01%2fTZ_%u010cAP_2013_0215_Gramotnost.pdf

2 POJIŠŤOVNICTVÍ A POJIŠTĚNÍ

Pojišťovnictví je odvětví ekonomiky a řídí se zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. „Zabývá se poskytováním pojistné ochrany a náhradou části škod vzniklých na základě nepředvídaných nahodilých událostí nebo v určitých případech i očekávaných událostí.“²

Do pojišťovnictví spadají veškeré instituce, které mají k podnikání v tomto oboru povolení a patří mezi ně pojišťovny, zajišťovny, pojišťovací zprostředkovatelé, asociace pojišťoven, asociace a svazy zprostředkovatelů, státní dozor nad pojišťovnictvím, samostatní likvidátoři pojistných událostí, finanční instituce zabývající se pojištěním vedle pojišťoven a také poradenské a ostatní firmy v oblasti pojišťovnictví.³

Pojištění funguje na základě tvorby a rozdělování kolektivních rezerv a je to finanční nástroj, který slouží ke krytí rizik spojených s negativními důsledky určitých událostí, které jsou definovány v pojistné smlouvě. Na základě této smlouvy vzniká pojistný vztah mezi pojišťovnou a klientem, kde pojišťovna na sebe přebírá rizika a v případě dané události poskytne pojištěnému pojistné plnění. Klient se uzavřením pojistné smlouvy zavazuje, že bude hradit částku za poskytnutí pojistné služby, a to podle podmínek, které byly smlouvou sjednány.

Pojistný vztah může zaniknout z několika důvodů, veškeré tyto důvody jsou uvedeny v zákoně nebo ve všeobecných pojistných podmínkách. Zánik nastává například uplynutím lhůty, na kterou byl sjednán, dohodou, výpovědí, pro neplacení pojistného, atd..⁴

² VÁVROVÁ, E., M. DOLOŽÍLKOVÁ a R. STUHLÍK. *Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs*. 1. vyd. V Brně: Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2000, s. 6. ISBN 80-7157-487-2.

³ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd.. Praha: Ekopress, 2009, s. 170. ISBN 978-80-86929-51-4.

⁴ VÁVROVÁ, E., M. DOLOŽÍLKOVÁ a R. STUHLÍK. *Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs*. 1. vyd. V Brně: Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2000, s. 38. ISBN 80-7157-487-2.

Pojištění se dle forem jeho vzniku člení na pojištění dobrovolné a povinné. V případě pojištění dobrovolného se pojistná smlouva sjednává na základě rozhodnutí pojistníka.⁵

Pojištění povinné se dělí na dvě skupiny, a to na pojištění povinné smluvní, kdy povinnost sjednat si pojistnou smlouvu je pro dané subjekty určeno v právním předpise. Druhou skupinou povinného pojištění je pojištění povinné zákonné, kdy se nesjednává pojistná smlouva, protože povinnost účastnit se na pojištění vyplývá ze zákona. V zákoně je také uvedena výše pojistného a termíny, kdy má být pojistné.⁶

Smluvní pojištění dobrovolné uzavírá zájemce o pojištění z vlastní vůle a sám si vybírá pojistitele, u kterého se nechá pojistit. Nejdůležitějším kritériem pro výběr pojistitele jsou smluvní podmínky a výše pojistného.⁷ Někteří lidé však volí pojistitele také na doporučení svých známých a příbuzných či podle vlastních zkušeností a na smluvní podmínky příliš nehledí.

Další dělení pojištění je na pojištění soukromé, které spadá pod komerční pojišťovny a zahrnuje v sobě pojištění majetku, osob a pojištění odpovědnosti za škodu. A na pojištění sociální, které spadá pod Českou správu sociálního zabezpečení. V některých zemích do sociálního pojištění zahrnují také pojištění zdravotní, v případě ČR je zdravotní pojištění od sociálního odděleno a spadá pod zdravotní pojišťovny.

Pojištění můžeme také dělit podle jeho obsahu na pojištění majetku, kde předmětem je pojištěný majetek, který může být poškozen, zničen, ztracen nebo odcizen. Dále na pojištění odpovědnosti za škodu, ta může vzniknout na životě, zdraví nebo věci. A na pojištění osob, kterému budou věnovány následující kapitoly.⁸

⁵ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd.. Praha: Ekopress, 2009, s. 33. ISBN 978-80-86929-51-4.

⁶ Tamtéž, s. 33.

⁷ VÁVROVÁ, E., M. DOLOŽÍLKOVÁ a R. STUHLÍK. *Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs*. 1. vyd. V Brně: Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2000, s. 57. ISBN 80-7157-487-2.

⁸ Tamtéž, s. 67, 68, 72.

3 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Zdravotní pojištění je pojištění zákonné a spadá pod zdravotní pojišťovny. Zdravotních pojišťoven bylo v ČR původně 9, dvě z nich však byli sloučeny s jinými pojišťovnami. První z nich (Zdravotní pojišťovna MÉDIA) byla sloučena 28. 3. 2011. Druhá pojišťovna (Zdravotní pojišťovna METAL-ALIANCE) byla sloučena k 1. 10. 2012 a od té doby je na českém trhu 7 zdravotních pojišťoven.

Pojištěnec má právo si vybrat, u které ze zdravotních pojišťoven chce být pojištěn a je možné ji změnit jednou za 12 měsíců, vždy k 1. dni následujícího kalendářního roku.

Na základě zdravotního pojištění je částečně či plně hrazena zdravotní péče, která je poskytována pojištěnci a cílem je zachovat či zlepšit jeho zdravotní stav. Rozsah zdravotní péče, která mu může být poskytnuta, je uveden v zákoně č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.⁹

Účast na zdravotním pojištění je povinná pro „*osoby, které mají trvalý pobyt na území ČR a pro osoby, které na území ČR nemají trvalý pobyt, pokud jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území ČR.*“¹⁰

Zdravotní pojištění vzniká narozením dítěte, pokud má trvalý pobyt na území ČR. Dítě se stává pojištěncem u té zdravotní pojišťovny, u které byla v den porodu vedena matka. U osob, které nemají trvalý pobyt na území ČR, vzniká zdravotní pojištění zaměstnáním se u zaměstnavatele, který má sídlo či trvalý pobyt na území ČR. Zdravotní pojištění může také vzniknout na základě získání trvalého pobytu na území ČR. Naopak zdravotní pojištění zaniká úmrtím pojištěnce či jeho prohlášením za mrtvého. U osob, které nemají trvalý pobyt na území ČR, zaniká pojištění dnem, kdy přestal být zaměstnancem u zaměstnavatele se sídlem nebo s trvalým pobytem na území ČR a také zaniká ukončením trvalého pobytu na tomto území.¹¹

⁹ ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady* 2012. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2012, s. 17. ISBN 978-80-7263-731-7.

¹⁰ Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o veřejném zdravotním pojištění), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, s. 1185. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=45178&nr=48~2F1997~20Sb.&ft=pdf>.

¹¹ Tamtéž

3.1 Plátcí pojistného na zdravotní pojištění

Plátcí pojistného na zdravotní pojištění se člení do čtyř skupin: zaměstnavatelé, stát, osoby samostatně výdělečně činné (dále jen OSVČ) a osoby bez zdanitelných příjmů (dále jen OBZP).

„Zaměstnavatelem se rozumí právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance a která má sídlo nebo trvalý pobyt na území ČR.“¹²

Zaměstnavatel odvádí pojistné za svého zaměstnance té zdravotní pojišťovně, u které je zaměstnanec pojištěn. Pojistné je ve výši 13,5% z vyměřovacího základu, který musí být alespoň minimální. Minimálním vyměřovacím základem je minimální mzda, která je platná k 1. dni měsíce, ve kterém se pojistné platí. Minimální mzda v roce 2013 činí 8 000 Kč měsíčně. Za předpokladu, že vyměřovací základ je nižší než minimální, doplatí zaměstnanec pojistné prostřednictvím zaměstnavatele, to činí 13,5% z rozdílu minimálního vyměřovacího základu a vyměřovacího základu, kterého dosáhl. Může se také stát, že vyměřovací základ je nižší než minimální, z důvodu překážek na straně zaměstnavatele, v tomto případě by rozdíl doplácet on.¹³

Stát platí zdravotní pojištění za osoby, které jsou definovány zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto osoby patří například nezaopatřené děti, důchodci, evidovaní uchazeči o zaměstnání, ženy na mateřské dovolené, atd.. Výše pojistného je 13,5% z vyměřovacího základu „*Vyměřovacím základem pro platbu pojistného státem zůstává částka ve výši 5 355 Kč, stanovená od 1. 1. 2010 přímo v zákoně o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.*“¹⁴

Osobou samostatně výdělečně činnou je osoba, kterou tak definuje zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pojistné je u OSVČ hrazeno v měsíčních zálohách, které jsou ve výši 13,5% z vyměřovacího základu a tím je polovina příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Stejně jako

¹² ŠMÍD, J. a M. ŽENÍŠKOVÁ. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných: podle právního stavu k 1.1.2003. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2003, s. 30. ISBN 80-7263-158-6.

¹³ ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady* 2012. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2012, s. 52,53. ISBN 978-80-7263-731-7.

¹⁴ VZP. *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. ledna 2013*. VZP [online]. 2013-01-03 [cit. 2013-11-15]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-ledna-2013>.

u zaměstnavatelů je i zde stanoven minimální vyměřovací základ a pro každý měsíc jím je polovina průměrné měsíční mzdy, která pro rok 2013 činí 25 884 Kč měsíčně.¹⁵

„*Osobou bez zdanitelných příjmů je každý pojištěnec, který po celý kalendářní měsíc není ani státním pojištěncem, ani zaměstnancem, ani OSVČ.*“¹⁶ Pojistné na zdravotní pojištění je 13,5% z minimální mzdy, která jak již bylo řečeno činí 8 000 Kč měsíčně, uhrazeno musí být do 8. dne následujícího měsíce.

¹⁵ Tamtéž, [cit. 2013-11-15].

¹⁶ VANČUROVÁ, A. a S. KLAZAR. *Sociální a zdravotní pojištění: úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 89. ISBN 978-80-7357-381-2.

4 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Důchodové pojištění je součástí sociálního zabezpečení, což znamená, že spadá pod Českou správu sociálního zabezpečení. Je založeno na pravidelném placení pojistného a řídí se zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a zákonem č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

„V rámci důchodového pojištění jsou zabezpečeny všechny případy dlouhodobého ohrožení následkem sociální události, při které dochází ke ztrátě výdělku a schopnosti si příjem opatřit.“¹⁷

Účast na důchodovém pojištění je povinná i dobrovolná. Kdo je povinen účastnit se důchodového pojištění určuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Povinná účast se týká například zaměstnanců v pracovním poměru, příslušníků Policie ČR, vojáků z povolání, státních zaměstnanců, soudců, poslanců a senátorů, apod.¹⁸

Dobrovolně se na důchodovém pojištění mohou účastnit osoby starší 18 let, pokud:

- jsou vedeni v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání a nenáleží jim podpora v nezaměstnanosti,
- se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole,
- vykonává výdělečnou činnost v cizině po 31.12.1995, za předpokladu, že jde o zaměstnance v pracovním poměru, OSVČ a členy družstva, kde je podmínkou členství jejich pracovní vztah k družstvu,
 - vykonávají dlouhodobé dobrovolnické služby,
 - vykonávají činnost v ČR ve prospěch zahraničního zaměstnavatele,
 - vykonávají funkci poslance Evropského parlamentu,
 - pobývají v cizině v době, po kterou následovali svého manžela, který tam působil v diplomatických službách ČR,
 - se přihlásí k dobrovolnému pojištění, a to bez udání důvodu.¹⁹

¹⁷ VANČUROVÁ, A. a S. KLAZAR. *Sociální a zdravotní pojištění: úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 12. ISBN 978-80-7357-381-2.

¹⁸ CSSZ. *Povinná* [online]. 2013-12-30 [cit. 2014-01-03]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/ucast-na-pojisteni/povinna.htm>

4.1 Druhy důchodů

Z důchodového pojištění se poskytují důchody starobní, invalidní, sirotčí a vdovský/vdovecký. Vyplácí je Česká správa sociálního zabezpečení, a to bezhotovostně přímo na bankovní účet klienta nebo hotovostně prostřednictvím České pošty.

Starobní důchod²⁰

Nárok na starobní důchod vzniká získáním potřebné doby pojištění a dosažením důchodového věku, který se stále mění. Oba tyto údaje upravuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a proto zde autorka nevypisuje důchodový věk ani dobu pojištění. Jediné co zmiňuje je na čem vlastně důchodový věk závisí. Důchodový věk u mužů se stanovuje a vždy se stanovoval pouze dle roku narození. Zatímco u žen narozených před rokem 1975 se důchodový věk odvíjí od roku narození a počtu vychovaných dětí. Ženy narozené od roku 1975 již tuto výhodu nemají a věk se stanovuje stejně jako u mužů pouze rokem jejich narození.

Výši starobního důchodu upravuje již zmiňovaný zákon o důchodovém pojištění. Starobní důchod se skládá ze základní výměry, která pro rok 2013 činí 2 330 Kč měsíčně a procentní výměry, která může být minimálně 770 Kč měsíčně. Procentní výměra se odvíjí od typu starobního důchodu, její výše je pro řádný důchod 1,5%, nebo 1,2% z výpočtového základu nebo pro zkrácený důchod může být ve výši 0,5%, 0,75% či 1,5% z výpočtového základu měsíčně, kterým je úhrn průměrných příjmů pojištěnce.

Invalidní důchod²¹

Invalidní důchod měl do 1.1.2010 dva druhy důchodu – plný a částečný, od tohoto data již existuje pouze jeden druh invalidního důchodu, který se však člení dle stupně invalidity. Rozlišujeme tři stupně invalidity a rozdíl mezi nimi je v míře poklesu pracovní schopnosti. O prvním stupni invalidity hovoříme v případě, že pracovní schopnost klesla o nejméně 35% a nejvíce o 49%. Druhý stupeň invalidity nastává v době, kdy pracovní schopnost klesla o minimálně 50% a maximálně o 69%. Za

¹⁹ CSSZ. *Dobrovolná účast občanů na důchodovém pojištění*. CSSZ [online]. 2013-02-11 [cit. 2013-11-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/ucast-na-pojisteni/dobrovolna.htm>.

²⁰ CSSZ. *Starobní důchody*. CSSZ [online]. 2013-03-13 [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-duchody.htm>.

²¹ ODBOR71. *Invalidní důchody*. MPSV [online]. 2011-08-31 [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/619>.

předpokladu, že pracovní schopnost klesla o nejméně 70%, mluvíme o invaliditě třetího stupně.

Na invalidní důchod má nárok pojištěnec, který nedosáhl věku 65 let ani důchodového věku, stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, která závisí na jeho věku. Čím starší je pojištěnec, tím je tato doba delší, maximální potřebná doba je však 5 let a je potřebná u pojištěnců nad 28 let věku. Na invalidní důchod má také nárok pojištěnec, který nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním následkem pracovního úrazu.

Výše invalidního důchodu se skládá ze základní výměry, která činí 9% průměrné mzdy měsíčně a z procentní výměry, kdy záleží na stupni invalidity. U důchodu pro invaliditu prvního stupně činí procentní výměra 0,5% z výpočtového základu měsíčně, u druhého stupně je procentní výměra 0,75% výpočtového základu měsíčně a pokud se jedná o invaliditu třetího stupně, tak zde je procentní výměra 1,5% výpočtového základu měsíčně.

Sirotčí důchod²²

Nárok na sirotčí důchod má nezaopatřené dítě, kterému zemřel rodič či osvojitel, který pobíral starobní nebo invalidní důchod, dále pokud ke dni smrti splnil podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod či podmínku nároku na starobní důchod nebo tato osoba zemřela na následek pracovního úrazu. Nárok na sirotčí důchod vzniká nezaopatřenému dítěti také v případě, že zemřela osoba, která dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů, a to na základě rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do výchovy.

Nezaopatřeným dítětem je dítě, které plní povinnou školní docházku, soustavně se připravuje na budoucí povolání nebo se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání ani nemůže vykonávat výdělečnou činnost pro svou nemoc či úraz a nebo je jeho zdravotní stav dlouhodobě nepříznivý a dítě není schopno vykonávat výdělečnou činnost nebo pokud je vedeno v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti či při rekvalifikaci, a to vše nejdéle do 26. roku věku.

Pozůstalostní důchod se skládá ze dvou složek – ze základní výměry a procentní výměry. Základní výměra je 9% z průměrné mzdy měsíčně a procentní výměra činí

²² CSSZ. *Pozůstalostní důchody*. CSSZ [online]. 2013-03-14 [cit. 2013-12-03]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/pozustalostni-duchody.htm>.

40% procentní výměry starobního důchodu či invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měla nebo by měla zemřelá osoba v době smrti.

Vdovecký/vdovský důchod

Na vdovecký/vdovský má nárok vdovec/vdova po zemřelém/manželce/manželovi, kdy zemřelá osoba pobírala starobní či invalidní důchod, splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění na nárok na invalidní důchod či splnila podmínku nároku na starobní důchod nebo pokud tato osoba zemřela následkem pracovního úrazu.²³

Vdovecký/vdovský důchod náleží vdovci/vdově po dobu jednoho roku od smrti manželky/manžela. Po této době má vdovec/vdova na vdovecký/vdovský důchod nárok, pokud pečuje o nezaopatřené dítě nebo o dítě, které je závislé na péči jiné osoby, dále pokud pečuje o svého rodiče nebo o rodiče zemřelé osoby, žijícího ve stejné domácnosti jako vdovec/vdova a je závislý na péči jiné osoby. Po uplynutí jednoho roku má na tento druh důchodu nárok také invalidní vdovec/vdova ve třetím stupni nebo pokud dosáhl/a věku alespoň o 4 roky nižšího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, pokud je důchodový věk nižší.

Vdovecký/vdovský důchod se stejně jako všechny předchozí důchody skládá ze dvou složek. První z nich je základní výměra, která činí 9% z průměrné mzdy. Druhá složka je procentní výměra a ta činí 50% procentní výměry starobního důchodu nebo důchodu invalidního pro invaliditu třetího stupně, na který měla nebo by měla zemřelá osoba v době smrti nárok.²⁴

²³ KOLDINSKÁ, K. *Sociální právo*. 1. vyd. C.H. Beck, 2007, s. 118. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7179-620-6.

²⁴ CSSZ. *Pozůstalostní důchody*. CSSZ [online]. 2013-03-14 [cit. 2013-12-03]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/pozustalostni-duchody.htm>.

5 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Nemocenské pojištění se týká zaměstnanců a OSVČ a řídí se zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Slouží ke krytí finančních rizik při ztrátě příjmů v případech krátkodobých sociálních událostí.

Nemocenské pojištění je dobrovolné pro OSVČ, zatímco povinné je pro zaměstnance a kdo je považován za zaměstnance stanovuje zákon. Existují tři základní podmínky účasti na nemocenském pojištění, a to to, že zaměstnanec vykonává práci na území ČR nebo v cizině, ale pro zaměstnavatele, který má sídlo v ČR, druhou podmínkou je rozsah zaměstnání, který by měl trvat alespoň 15 dnů třetí podmínka je minimální výše sjednaného příjmu, ta je v současnosti stanovena na 2 500 Kč.²⁵

Z nemocenského pojištění se poskytují 4 druhy dávek a vyplácí je okresní správa sociálního zabezpečení. Mezi vyplácené dávky patří nemocenské dávky, peněžitá pomoc v mateřství, dávky ošetrovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Na všechny dávky má nárok pouze zaměstnanec. OSVČ, která si nemocenské pojištění hradí, má nárok jen na nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství.²⁶

Nemocenské dávky jsou poskytovány zaměstnanci, který je lékařem uznán dočasně práce neschopným, a to od 22. kalendářního dne, kdy se stal dočasně práce neschopným až do konce této neschopnosti, nejdéle ale 380 dnů od vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Prvních 21 dnů náleží zaměstnanci náhrada mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel od 4. dne dočasné pracovní neschopnosti a pouze za pracovní dny. Může se stát, že zaměstnanec se dostane do karantény a v tom případě náhrada mzdy je počítána již od prvního dne této karantény.

OSVČ má nárok na nemocenské dávky také od 22. kalendářního dne, kdy byla uznána lékařem dočasně práce neschopnou nebo pokud této osobě byla nařízena karanténa. Podmínkou je však účast na nemocenském pojištění, která musela trvat alespoň po dobu tří měsíců před dnem dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.²⁷

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství mají pojištěnky v případě, že se účastnily v posledních dvou letech na nemocenském pojištění alespoň 270 dnů, před dnem vzniku

²⁵ Tamtéž, [cit. 2013-12-04].

²⁶ MPSV. *Nemocenské pojištění v roce 2013*. MPSV [online]. [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7>.

²⁷ CSSZ. *Dávky nemocenského pojištění*. CSSZ [online]. 2012-12-31 [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/davky/davky-nemocenskeho-pojisteni.htm>.

tohoto nároku. U OSVČ vzniká nárok, pokud se v posledním roce účastnili nemocenského pojištění alespoň 180 dnů. Den nástupu na peněžitou pomoc v mateřství si určuje pojištěná sama, a to v období od 8. do 6. týdne před očekávaným porodem. Může se stát, že pojištěnka si den nástupu neurčí a její nástup na peněžitou pomoc v mateřství začíná počátkem 6. týdne před očekávaným porodem. Peněžitá pomoc v mateřství je vyplácena nejdéle do jednoho roku věku dítěte.²⁸

Nárok na ošetřovné vzniká pojištěnci, který nemůže pracovat z důvodu starání se o nemocného člena domácnosti nebo se musí starat o zdravé dítě, které je mladší 10 let, a to z důvodu, že bylo uzavřeno školské či dětské zařízení, dítěti byla nařízena karanténa nebo pokud onemocněla osoba, která o dítě pečuje.

Ošetřovné je poskytováno nejdéle 9 kalendářních dnů, výjimkou je pojištěný, který je osamělý a v trvalé péči má alespoň jedno dítě mladší 16 let a neukončilo povinnou školní docházku. V tomto případě je ošetřovné poskytováno nejdéle 16 dnů.²⁹

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství je dávka, která vzniká na základě převedení těhotné či kojící ženy nebo ženy na mateřské, na jinou práci, bez jejího zavinění a má z tohoto důvodu nižší příjem než před převedením.

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství se poskytuje za kalendářní dny, ve kterých převedení na jinou práci trvalo. U těhotných žen se tato dávka vyplácí nejdéle do počátku 6. týdne před očekávaným porodem. Ženy, které jsou na mateřské mají na dávku nárok do konce 9. měsíce po porodu a kojící ženy na ni mají nárok po celou dobu kojení.³⁰

²⁸ MPSV. *Nemocenské pojištění v roce 2013*. MPSV [online]. [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7>.

²⁹ CSSZ. *Ošetřovné*. CSSZ [online]. 2012-02-01 [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/osetrovne.htm>.

³⁰ CSSZ. *Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství*. CSSZ [online]. 2012-02-01 [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/vyrovnavaci-prispevek-v-tehotenstvi-a-materstvi.htm>.

³¹ KOLEKTIV AUTORŮ Z ČESKÉ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Životní pojištění*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, s. 9, 34. ISBN 80-247-0146-4.

6 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Životní pojištění se na území ČR začalo objevovat na počátku 19. století a postupně se vyvíjelo. Vzniká na základě uzavření pojistné smlouvy a zaniká uplynutím doby, na kterou bylo sjednáno, smrtí pojištěného, nezaplacením pojistného, výpovědí či odstoupením od smlouvy.³¹

Životním pojištěním jsou kryty rizika, která ohrožují lidské životy a existují dvě základní kryté pojistné události, kterými může být úmrtí či dožití. Tyto dvě události je však možné kombinovat. Každá pojistná událost musí být náhodná, například v případě úmrtí víme, že smrt nastane, ale nevíme kdy, tudíž se jedná o náhodnou událost. Životní pojištění má tři podoby, a to pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti a pojištění smíšené.

Pojištění pro případ dožití je ve své podstatě tvorba úspor. Pojištěný uzavře s pojišťovnou pojistnou smlouvu, ve které je sjednán věk dožití, kterého se musí pojištěný dožít, aby došlo k pojistnému plnění. Pojištěný hradí pojišťovně pojistné, které může být jednorázové, při uzavření smlouvy nebo běžné pojistné, které hradí podle dohodnutých období. V případě, že dojde k pojistné události vyplatí pojišťovna pojištěnému pojistnou částku, která byla sjednána, a to buď jednorázově nebo postupně na základě dohodnutých termínů.³²

U pojištění pro případ smrti je pojistnou událostí smrt pojištěného a pojistná částka, která byla sjednána v pojistné smlouvě, se vyplácí obmyšlenému, což je osoba určená pojištěným. V případě, že obmyšlený nebyl ve smlouvě sjednán, vstupuje pojistné plnění do dědického řízení. Pojistné plnění může sloužit k finančnímu zabezpečení pozůstalých, k úhradě závazků pojištěného či k úhradě nákladů, které souvisí s úmrtím pojištěného.³³

Pojištění pro případ smrti je možné členit na pojištění časově neomezené a pojištění dočasné. Pokud se jedná o pojištění časově neomezené, znamená to, že

³¹ KOLEKTIV AUTORŮ Z ČESKÉ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Životní pojištění*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, s. 9, 34. ISBN 80-247-0146-4.

³² DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009, s. 116, 117. ISBN 978-80-86929-51-4.

³³ DAŇHEL, J. a kol. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006, s. 196. ISBN 80-86946-00-2.

pojistné plnění bude vyplaceno, ale nevíme kdy. Zatímco u dočasného pojištění nemusí k pojistnému plnění dojít, protože během pojistné doby může, ale nemusí dojít k úmrtí.³⁴

Smíšeným životním pojištěním je pojištění pro případ smrti a dožití, kdy pojistná událost vznikne vždy, ale není jasné, která z nich nastane. Pokud dojde ke smrti je pojistná částka vyplácena obmyšlenému, naopak v případě dožití se dne, kdy končí pojistná doba, je částka vyplácena pojištěnému. Ke smíšenému životnímu pojištění je možné také sjednat různá připojištění, která již nejsou životním pojištěním, ale neživotním. Patří mezi ně zejména úrazové pojištění, invalidní pojištění či pojištění pro případ vážných chorob a nemocí.³⁵

³⁴ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009, s. 114, 115. ISBN 978-80-86929-51-4.

³⁵ KOLEKTIV AUTORŮ Z ČESKÉ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Životní pojištění*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, s. 40. ISBN 80-247-0146-4.

7 ÚRAZOVÉ POJIŠTĚNÍ

Úrazové pojištění spadá do pojištění neživotního, je dobrovolné a může se vztahovat jak na jednotlivce, tak i na skupiny osob. Úrazovým pojištěním jsou kryty trvalé a přechodné následky úrazu a smrt, která je následkem úrazu. U pojištění pro případ trvalých či přechodných následků úrazu vyplácí pojišťovna pojistné plnění pojištěnému. U pojištění smrti, která vznikla následkem úrazu, je pojistné plnění vypláceno obmyšlenému, který byl vybrán pojištěným a je uveden v pojistné smlouvě. Výplata pojistného plnění se sjednává při uzavření pojistné smlouvy a může být jednorázová nebo může být vyplácena formou důchodu, který je buď časově omezen nebo je doživotní.

Úrazové pojištění může být sjednáno nejen jako samostatný druh pojištění, ale je možné ho použít také jako doplněk k jinému pojištění. „*V rámci úrazového pojištění může být sjednáno pojistné plnění pro řadu dalších případů, například plnění za dobu nezbytného léčení, denní odškodné za dobu pracovní neschopnosti, denní odškodné při pobytu v nemocnici, úhrada nákladů spojených s úrazem nebo pojištění drobných úrazů.*“³⁶

Dle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů, je úrazem „*neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání soukromého pojištění a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození zdraví nebo smrt.*“³⁷ Každá pojišťovna však tento pojem dále upřesňuje ve svých pojistných podmínkách a má právo uplatnit výluky z pojistného plnění. Nejčastějšími výlukami jsou úrazy, které vznikly pokusem o sebevraždu či sebepoškozováním, dále úrazy vzniklé na základě válek, teroristických činů nebo občanských nepokojů, také to mohou být úrazy způsobené epileptickými záchvaty, křečemi a kolapsy nebo úrazy, které jsou následkem požívání alkoholu či jiných omamných a toxických látek, apod.³⁸

³⁶ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd.. Praha: Ekopress, 2009, s. 140. ISBN 978-80-86929-51-4.

³⁷ Zákon č. 37/2004Sb., o pojistné smlouvě (zákon o pojistné smlouvě), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, s. 582. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=57259&nr=37~2F2004~20Sb.&ft=pdf>.

³⁸ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd.. Praha: Ekopress, 2009, s. 139, 140. ISBN 978-80-86929-51-4.

PRAKTICKÁ ČÁST

8 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU A RESPONDENTŮ

Dotazník má testovou formu, týká se pojistné gramotnosti v oblasti pojištění osob a je určen respondentům z Ústeckého a Středočeského kraje. Autorka ho vypracovala v elektronické i papírové podobě. Respondenti byli oslovováni prostřednictvím internetu, kdy byl dotazník vyvěšen na internetové stránce www.survio.com a rozeslán i sdílen pomocí sociálních sítí a e-mailu. Dále byli respondenti v obou krajích oslovováni přímo autorkou nebo prostřednictvím dalších osob, které autorce pomohli se získáváním dat.

Autorka si stanovila získat alespoň 100 vyplněných dotazníků z Ústeckého kraje a stejný počet vyplněných dotazníků z kraje Středočeského. Po získání alespoň minimálního autorkou stanoveného počtu dotazníků z obou krajů je rozdělí podle trvalého bydliště respondentů. V případě, že by se nacházelo v jednom z krajů dotazníků více než v tom druhém, vyřadí autorka některé z nich, a to tak aby počet v Ústeckém i Středočeském kraji byl shodný. Vyřazené dotazníky budou ty, které přijdou jako poslední.

Po dosažení stejného počtu dotazníků v obou krajích, byly pomocí grafů vyhodnocovány dle otázek a porovnávány. Po vyhodnocení a porovnání zjišťovala autorka, v kolika otázkách byl Ústecký či Středočeský kraj úspěšnější než ten druhý a podle toho zjistila, ze kterého kraje měli respondenti vyšší pojistnou gramotnost. Autorka také zkoumala kolik respondentů vyplnilo celý dotazník správně, z jakého kraje tito respondenti byli a jaké bylo jejich nejvyšší vzdělání.

Získaných a vyplněných dotazníků v elektronické podobě bylo 147 a v papírové podobě jich bylo 64, celkový počet bylo tedy 211 vyplněných dotazníků, přičemž z Ústeckého kraje jich bylo získáno 105 a ze Středočeského kraje 106, autorka proto poslední došlý dotazník ze Středočeského kraje vyřadila.

Dotazník k této bakalářské práci obsahoval 24 testových, uzavřených otázek. Respondenti měli u každé z těchto otázek možnost vybrat z minimálně dvou odpovědí a vždy byla správná pouze jedna z nich. Na konci dotazníku byly také respondentům položeny 4 osobní otázky, týkající se pohlaví, vzdělání, věku a trvalého bydliště.

Respondenti pro tuto bakalářskou práci byli vybíráni náhodným výběrem a byli tvořeni ženami i muži. Respondenti byli omezeni spodní věkovou hranicí, kterou byl stanoven věk 15 let. Spodní hranice 15 let byla určena, protože autorka se domnívá, že lidé by v tomto věku již měli začít ovládat alespoň minimální pojistné vědomosti a také by své vědomosti měli dále rozšiřovat, v rozšiřování jim může tento dotazníkový test pomoci. Věkově byli respondenti rozděleni do tří kategorií. První kategorie byla stanovena od 15 do 30 let, druhou kategorií mohli tvořit respondenti ve věku od 31 do 50 let a třetí kategorie byla určena pro respondenty starší 50 let.

Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů nebylo nijak omezeno, respondenti tedy mohli volit ze všech úrovní vzdělání od základního po vysokoškolské. Jediným omezením, které autorka zvolila bylo omezení týkající se trvalého bydliště respondentů, kde bylo požadavkem, aby byli respondenti trvalým bydlištěm z Ústeckého kraje nebo z kraje Středočeského.

V Ústeckém kraji se testového dotazníku zúčastnilo 57 žen a 48 mužů. Ve věku od 15 do 30 let bylo respondentů 51, ve věkovém rozpětí od 31 let do 50 let odpovědělo na dotazník 39 lidí a 15 lidí, kteří dotazník vyplnili byli ve věku od 51 let výše.

Vzdělání respondentů v Ústeckém kraji dosahovalo všech úrovní. Nejnižšího nebo-li základního vzdělání zde dosáhlo 9 respondentů. Středoškolské vzdělání s výučním listem mělo v tomto kraji 13 respondentů. Dalších 39 dotazovaných lidí dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitou. Respondentů s vyšším odborným vzděláním bylo 29 a s vysokoškolským vzděláním odpovědělo na dotazník 15 lidí.

Ve Středočeském kraji vyplnilo dotazník 60 žen a 45 mužů. Od 15 do 30 let věku se testu účastnilo 40 lidí. Ve věku od 31 do 50 let bylo respondentů 42 a respondentů starších 51 let bylo z tohoto kraje 23.

Stejně jako v Ústeckém kraji, i ve Středočeském kraji respondenti dosahují všech úrovní vzdělání. Základního vzdělání zde dosáhlo 11 respondentů, stejný počet tvoří respondenti se vzděláním středoškolským, kteří mají výuční list. Střední školu s maturitním vysvědčením ukončilo celkem 31 respondentů. Nejrozšířenější složkou jsou v tomto kraji lidé s vyšším odborným vzděláním a tvoří 35 respondentů. Vysokoškolské vzdělání v tomto kraji má 17 respondentů.

9 CÍLE A HYPOTÉZY

V této bakalářské práci byla prostřednictvím dotazníkového testu zjišťována pojistná gramotnost v oblasti pojištění osob, a to respondentů ve dvou autorkou zvolených krajích. Zvolenými kraji byl kraj Ústecký a kraj Středočeský.

Cílem práce bylo porovnávání pojistné gramotnosti v těchto dvou krajích a zjištění, ve kterém kraji měli respondenti více vědomostí. Výsledky byly znázorněny pomocí grafů a slovně popsány. Cílem bakalářské práce bylo také navržení různých opatření, která by mohla pomoci k předcházení případné pojistné negramotnosti.

Autorka rovněž zjišťovala kolik respondentů odpovědělo na celý dotazník správně a naopak zda na dotazník odpověděl nějaký respondent, který měl nulové vědomosti. U všech respondentů se 100%, ale i s nulovými vědomostmi bylo zveřejněno jakého jsou respondenti pohlaví, v jaké věkové kategorii se nacházeli a jakého nejvyššího vzdělání dosáhli.

Pro bakalářskou práci stanovila autorka 5 hypotéz. V první hypotéze autorka předpokládala, že v rámci otázek budou vědomosti ve Středočeském kraji 62,5% a v kraji Ústeckém 37,5%. Pro potvrzení této hypotézy by respondenti ze Středočeského kraje museli mít větší vědomosti v 15 otázkách a Ústecký kraj v 9 otázkách.

Druhá hypotéza se týkala počtu správných odpovědí ve Středočeském kraji. Správných odpovědí bylo možné získat maximálně 2 520 a autorka se domnívala, že Středočeský kraj jich získal více jak 65%. Aby hypotéza byla potvrzena musel by Středočeský kraj zvolit více než 1 638 správných odpovědí.

Ve třetí hypotéze autorka odhadovala, že v Ústeckém kraji bylo správných odpovědí více než 60%, ale zároveň méně než 65%. Hypotéza by byla potvrzena za předpokladu, že respondenti v tomto kraji vyberou více než 1 512, ale méně než 1 638 správných odpovědí.

Pro čtvrtou hypotézu autorka zvolila myšlenku, kolik respondentů odpoví na celý dotazník správně. Autorčin odhad byl takový, že správně odpoví alespoň 5% všech respondentů. Proto, aby tato hypotéza byla potvrzena, muselo by být minimálně 10 dotazníků správně vyplněných.

Předpokladem v páté hypotéze bylo, že nulové vědomosti nebude mít žádný z respondentů.

Autorka stanovila rozdílná procenta v první, druhé a třetí hypotéze z důvodu, že se v krajích liší počet vysokých a vyšších odborných škol a také míra nezaměstnanosti je u krajů rozdílná, což by mohlo mít vliv na výsledky dotazníku. Protože v Ústeckém kraji je vysokých a vyšších odborných škol méně a nezaměstnanost je zde vyšší než v kraji Středočeském, rozhodla se autorka u tohoto kraje zvolit menší úspěšnost než v kraje Středočeského.

Pro čtvrtou hypotézu autorka stanovila, že 100% úspěšnost v dotaznících bude mít alespoň 5% respondentů, což je minimálně 10 lidí. Tento počet byl zvolen z toho důvodu, že téma práce bylo vybráno na základě tiskové zprávy ČAP, o které se autorka zmiňuje v kapitole „Pojistná gramotnost“. V této tiskové zprávě je uvedeno, že v průzkumu pojistné gramotnosti, který ČAP provedla, uspělo pouhých 5% respondentů na jedničku, a to vedlo autorku zvolit těchto 5%.

Autorka již jednou průzkum gramotnosti prováděla, ten se však netýkal gramotnosti pojistné, ale bankovní. Průzkum bankovní gramotnosti byl uskutečněn v 1. polovině roku 2013 a sloužil jako základ k absolventské práci na vyšší odborné škole. V tomto průzkumu měl každý z respondentů alespoň nějaké vědomosti o bankovníctví, a právě to autorku vedlo k páté hypotéze v bakalářské práci, že žádný z respondentů by neměl mít nulové vědomosti v oblasti pojištění.

10 VYHODNOCENÍ OTÁZEK

Dotazník byl vyhodnocován postupně dle otázek, u každé z nich je uvedeno její znění a možnosti, které mohli respondenti volit. Také tu jsou vypsány správné odpovědi. Dále u každé otázky je možné vidět grafické znázornění odpovědí, které respondenti volili a pod grafem se k němu nachází slovní popis.

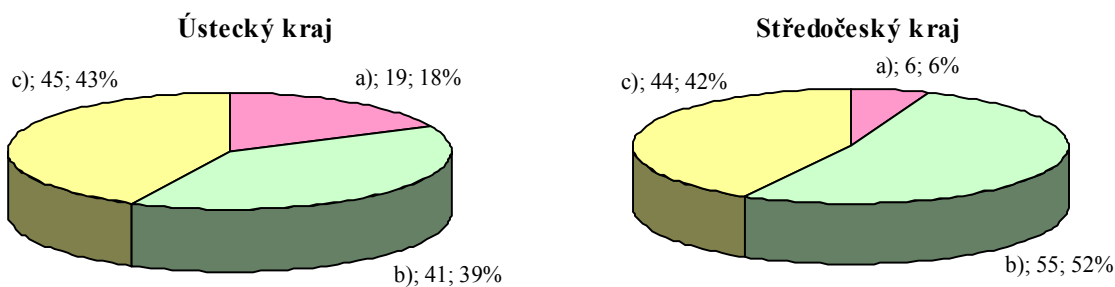
1. Otázka

Znění otázky: Pojištění je nástroj, který slouží:

- Možnosti:
- a) ke krytí rizik, která na sebe přebírá zajišťovna
 - b) ke krytí důsledků nahodilých událostí prostřednictvím tvorby kolektivních rezerv
 - c) ke krytí důsledků nahodilých událostí prostřednictvím tvorby vlastních rezerv

Jak již bylo řečeno v kapitole „Pojišťovnictví a pojištění“ pojištění slouží ke krytí důsledků nahodilých událostí tvorbou kolektivních rezerv, a proto je správnou odpovědí možnost b).

Graf 1: Odpovědi na 1. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafů je možné vyčíst, že úspěšnějším v této otázce byli respondenti ze Středočeského kraje, kde správně odpovědělo 55 lidí. Druhou nejvíce volenou odpovědí byla možnost za c), kterou zvolilo 44 respondentů a odpověď za a) vybralo 6 lidí.

Z Ústeckého kraje správně odpovědělo pouze 41 respondentů, navíc tato možnost byla volena jako druhá nejčastější, nikoliv první. Nejvíce lidí si zde totiž myslelo, že správná odpověď je za c) a rozhodlo se pro ni 45 respondentů. Odpověď za a) byla v tomto kraji vybrána 19 respondenty.

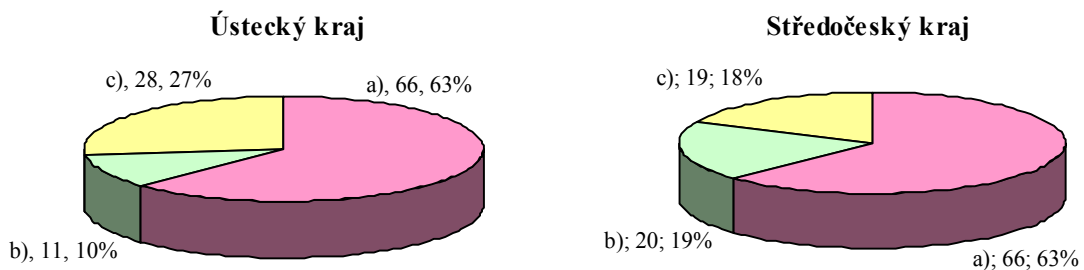
2. otázka

Znění otázky: Životní pojištění kryje rizika, která ohrožují:

- Možnosti:
- a) životy lidí
 - b) životy lidí a zvířat
 - c) životy a majetek lidí

Životnímu pojištění je v bakalářské práci věnována kapitola „Životní pojištění“ a v té je uvedeno, že tento druh pojištění se týká lidí, z tohoto důvodu je správnou odpovědí možnost a).

Graf 2: Odpovědi na 2. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Ve druhé otázce jsou respondenti vědomostně na stejné úrovni, protože správně odpovědělo z každého kraje 66 respondentů.

Možnost, že životní pojištění kryje rizika ohrožující životy lidí a zvířat zvolilo v Ústeckém kraji 11 lidí. Stejná možnost byla ve Středočeském kraji zvolena 20krát.

V Ústeckém kraji si 28 respondentů myslelo, že správně je odpověď c). Podle této možnosti jsou z životního pojištění kryty životy i majetek lidí. Ve Středočeském kraji byla tatáž odpověď vybrána 19 respondenty.

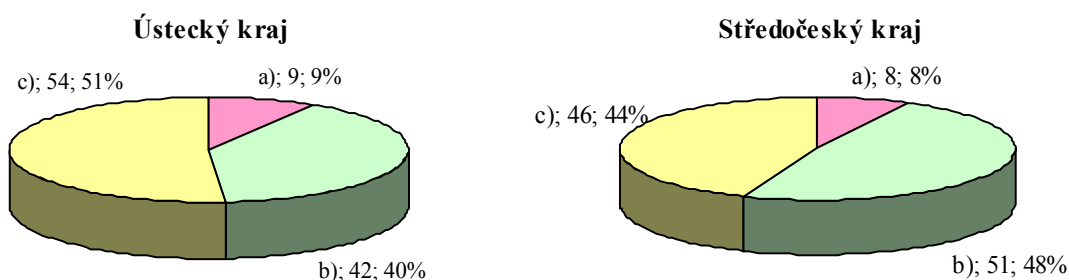
3. otázka

Znění otázky: Do životního pojištění patří:

- Možnosti:
- a) pojištění pro případ dožití
 - b) pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti a smíšené pojištění
 - c) pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti a nemocenské pojištění

Správnou odpověď na třetí otázku je možné najít v kapitole „Životní pojištění“, kde je řečeno, že životní pojištění má tři podoby – pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti a pojištění smíšené. Respondenti, kteří volili možnost za b) tedy měli pravdu.

Graf 3: Odpovědi na 3. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafů je zřejmé, že v Ústeckém kraji převládá odpověď za c), která je špatná, touto možností odpovědělo 54 respondentů. Správnou možnost zvolilo pouze 42 respondentů. Pro odpověď, že do životního pojištění patří pouze pojištění pro případ dožití, se v Ústeckém kraji rozhodlo 9 lidí.

Středočeský kraj byl v této otázce úspěšnější, zde správně odpovědělo 51 respondentů. Druhou nejčastěji vybranou odpovědí byla možnost, že životní pojištění je tvořeno pojištěním pro případ dožití, pro případ smrti a pojištěním nemocenské, Tuto možnost vybralo 46 respondentů. Nejméně zvolenou odpovědí bylo a), pro kterou se rozhodlo 8 lidí.

4. otázka

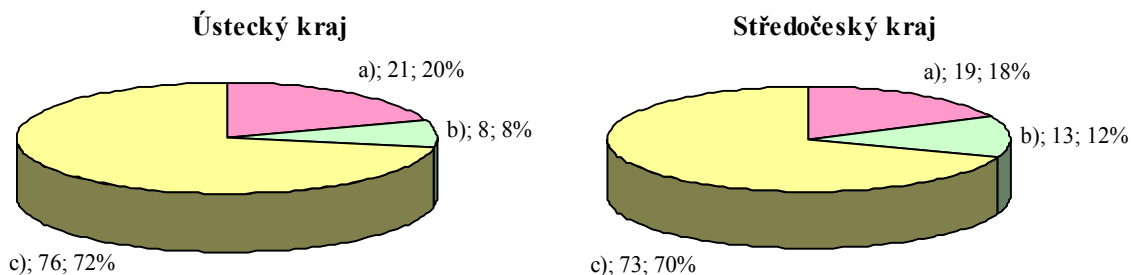
Znění otázky: U pojištění pro případ dožití je pojistnou událostí:

- Možnosti:
- a) nedožítí se věku, který je sjednán ve smlouvě
 - b) dožití se věku, který není sjednán ve smlouvě
 - c) dožití se věku, který je sjednán ve smlouvě

Jak již název toho typu pojištění napovídá, pojistnou událostí je dožití se určitého věku, tento věk musí být uveden v pojistné smlouvě, a proto je správnou odpovědí možnost c).

Pojištění pro případ dožití je také obsaženo v kapitole „Životní pojištění“, kde se píše, že pojistnou událostí je v tomto případě dožití se věku, který je sjednán v pojistné smlouvě.

Graf 4: Odpovědi na 4. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Ve čtvrté otázce byli úspěšnější respondenti z Ústeckého kraje. Odpovědělo tu správně 76 respondentů. V kraji Středočeském byla správná odpověď zvolena 73 respondenty.

Podle 21 respondentů z Ústeckého kraje je u pojištění pro případ dožití pojistnou událostí nedožítí se věku, který je sjednán v pojistné smlouvě a volili tedy možnost za a). Ve Středočeském kraji tato možnost byla vybrána 19 respondenty.

V Ústeckém kraji si 8 lidí myslelo, že věk pro dožití není sjednán ve smlouvě, což, znamená, že zvolili možnost za b). Tutéž odpověď vybralo i 13 respondentů v kraji Středočeském.

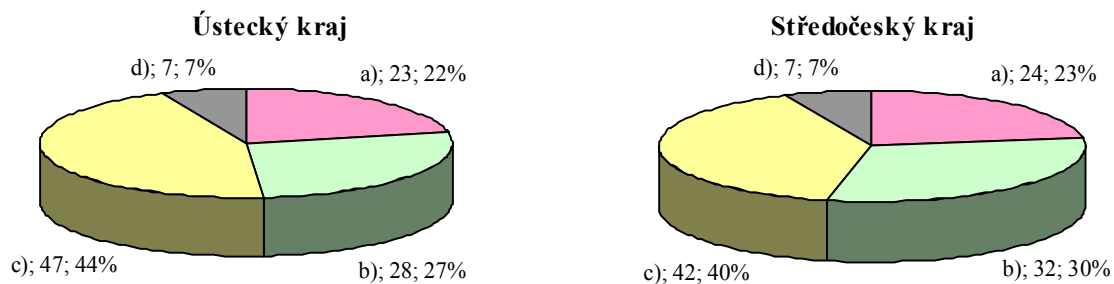
5. otázka

Znění otázky: U pojištění pro případ smrti se vyplácí pojistné plnění:

- Možnosti:
- a) pojistiteli
 - b) pojistníkovi
 - c) obmyšlenému
 - d) zajišťovně

O tomto druhu pojištění se v bakalářské práci píše v kapitole „Životní pojištění“ a je v ní možné zjistit, že pojistné plnění u pojištění pro případ smrti se vyplácí obmyšlenému, který je uveden v pojistné smlouvě. Správně je proto možnost c).

Graf 5: Odpovědi na 5. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvíce správných odpovědí v páté otázce bylo získáno od respondentů z Ústeckého kraje, kde tak odpovědělo 47 lidí. Středočeský kraj v tomto případě získal správných odpovědí pouze 42.

V Ústeckém kraji se 23 respondentů domnívalo, že správnou odpovědí je možnost za a). Stejnou odpověď zvolilo ve Středočeském kraji 24 respondentů.

28 respondentů v Ústeckém kraji se rozhodlo zvolit možnost za b), ke které se přiklonilo také 32 respondentů Středočeského kraje.

Shodný počet lidí v obou krajích si myslelo, že správnou odpovědí je možnost za c) a zaškrtnlo ji tedy z každého kraje 7 respondentů.

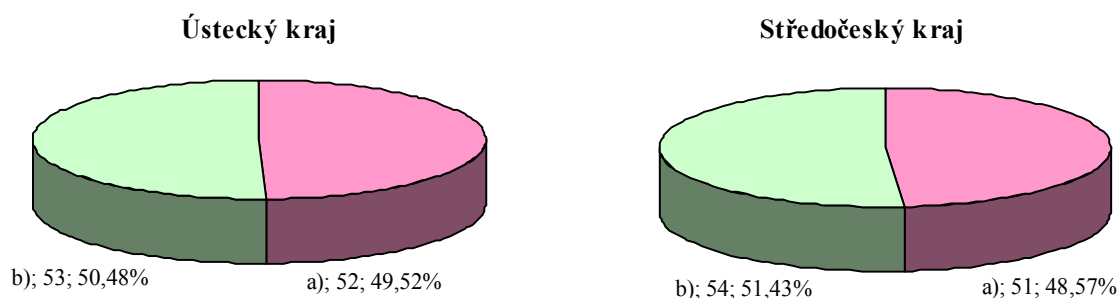
6. otázka

Znění otázky: Úrazové pojištění je pojištění:

- Možnosti: a) životní
b) neživotní

V kapitole „Úrazové pojištění“ se pojednává o tom, že toto pojištění je neživotní, správně tedy odpověděli respondenti, kteří zvolili možnost b).

Graf 6: Odpovědi na 6. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Výsledky u této otázky jsou téměř shodné, ve Středočeském kraji, kde bylo 54 odpovědí správných, bylo zároveň o jednu správnou odpověď více než v kraji Ústeckém, kde tak odpovědělo 53 respondentů.

Úrazové pojištění do životního pojištění zařadilo v Ústeckém kraji 52 respondentů a v kraji Středočeském 51.

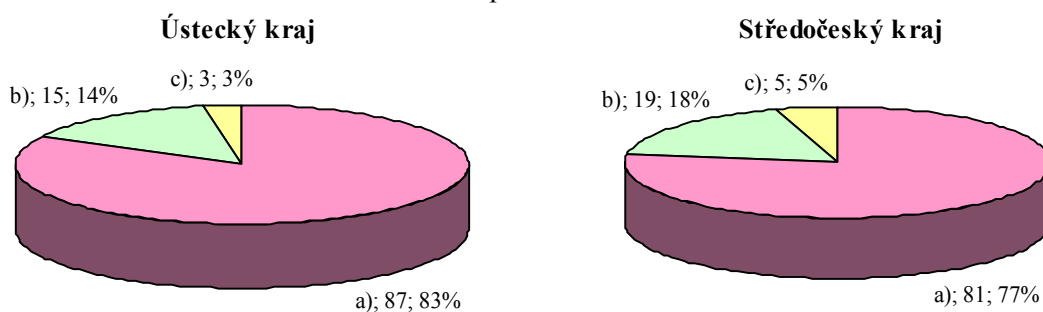
7. otázka

Znění otázky: Úraz je chápán jako:

- Možnosti:
- a) neočekávané působení sil, během kterého dojde k poškození zdraví či smrti
 - b) očekávané působení sil, během kterého dojde k poškození zdraví či smrti
 - c) neočekávané působení sil, během kterého nedojde k poškození zdraví či smrti

Podle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů, je úraz charakterizován jako neočekávané působení sil, během kterého dojde k poškození zdraví či smrti. Správně je tedy možnost a).

Graf 7: Odpovědi na 7. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

V Ústeckém kraji byli vědomosti v této otázce vyšší než v kraji Středočeském. Správně zde odpovědělo 87 respondentů. Ve Středočeském se pro tuto možnost rozhodlo 81 respondentů.

Možnost, že úraz je očekávané působení sil, během kterého dojde k poškození zdraví nebo smrti zvolilo v Ústeckém kraji 15 respondentů a v kraji Středočeském se pro tuto odpověď rozhodlo 19 respondentů.

Třetí možností, kterou bylo možné odpovědět, byla odpověď za c), k té se v Ústeckém kraji přiklonili 3 respondenti. Ze Středočeského kraje tuto možnost vybralo 5 lidí.

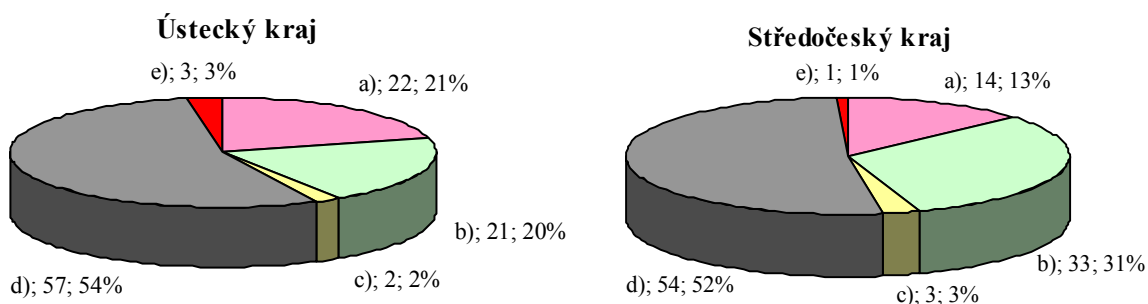
8. otázka

Znění otázky: Co je základem úrazového pojištění?

- Možnosti:
- a) krytí trvalých následků úrazu
 - b) krytí smrti, která je následkem úrazu
 - c) krytí smrti, která není následkem úrazu
 - d) krytí trvalých a přechodných následků úrazu a krytí smrti, která je následkem úrazu
 - e) krytí trvalých následků úrazu a krytí smrti, která není následkem úrazu

Jak již v kapitole „Úrazové pojištění“ bylo řečeno, základem je krytí trvalých a přechodných následků úrazu a také krytí smrti, která je následkem úrazu, správnou odpovědí je možnost d).

Graf 8: Odpovědi na 8. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Více správných odpovědí se v této otázce nachází v Ústeckém kraji, kde tak odpovědělo 57 respondentů. Ve Středočeském kraji zvolilo správně možnost za d) 54 respondentů.

Možnost, že základem úrazového pojištění je pouze krytí trvalých následků úrazu si myslelo 22 respondentů z Ústeckého kraje. Ve Středočeském kraji byla tato odpověď zvolena 14 respondenty.

V Ústeckém kraji se 21 respondentů domnívalo, že je správnou odpovědí možnost b). Ze Středočeského kraje byla tato možnost zvolena 33krát.

Podle 2 respondentů z Ústeckého kraje, byla správnou odpovědí možnost za c). Ve Středočeském kraji se tato odpověď objevila 3krát.

V Ústeckém kraji předpokládali 3 lidé, že základem úrazového pojištění je krytí trvalých následků a krytí smrti, která není následkem úrazu. Ve Středočeském kraji byla tato možnost zvolena pouze jednou.

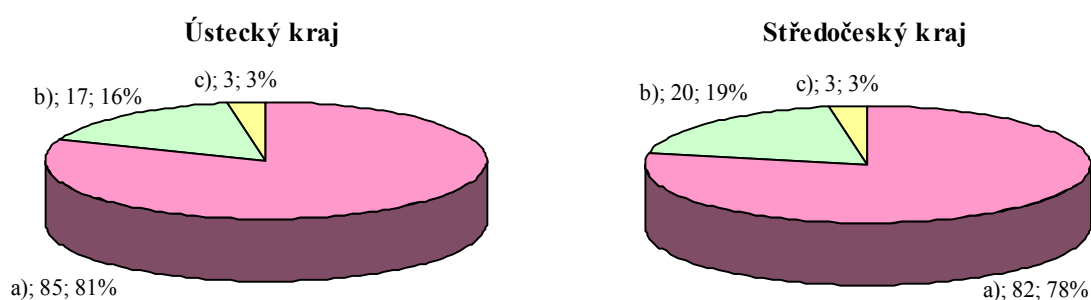
9. otázka

Znění otázky: Úrazové pojištění je:

- Možnosti:
- a) dobrovolné
 - b) povinné pro všechny občany
 - c) povinné pouze pro osoby starší 50 let

Správná odpověď je zmíněna v kapitole „Úrazové pojištění“, kde je napsáno, že úrazové pojištění je dobrovolné a správnou odpovědí je tudíž možnost a).

Graf 9: Odpovědi na 9. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Podle výsledků z grafů je možné říci, že úspěšnější v deváté otázce byli respondenti z Ústeckého kraje. Správně zde odpovědělo 85 respondentů, zatímco ve Středočeském zvolilo správnou odpověď 82 lidí.

Pro možnost, že úrazové pojištění je povinné pro všechny občany se rozhodlo 17 respondentů Ústeckého kraje a 20 respondentů kraje Středočeského.

Shodný počet odpovědí se objevil u možnosti za c), kterou zvolili 3 respondenti z každého z uvedených krajů.

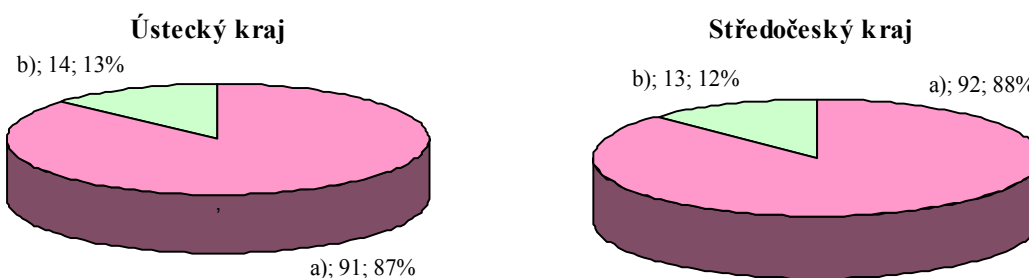
10. otázka

Znění otázky: Důchodové pojištění je součástí:

- Možnosti:
- a) sociálního zabezpečení
 - b) zdravotního pojištění

Důchodovému pojištění je věnována kapitola „Důchodové pojištění“ a je z ní možné zjistit, že správnou odpovědí je možnost a), protože toto pojištění spadá do sociálního zabezpečení.

Graf 10: Odpovědi na 10. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafů je vidět, že respondenti obou krajů odpovídali téměř shodně, o jednu správnou odpověď je však více ve Středočeském kraji, kde jich je 92, kdežto v Ústeckém kraji správně odpovědělo 91 respondentů.

Zbylých 14 respondentů v Ústeckém kraji a 13 respondentů v kraji Středočeském se domnívalo, že důchodové pojištění je součástí zdravotního pojištění a zvolili tedy možnost za b).

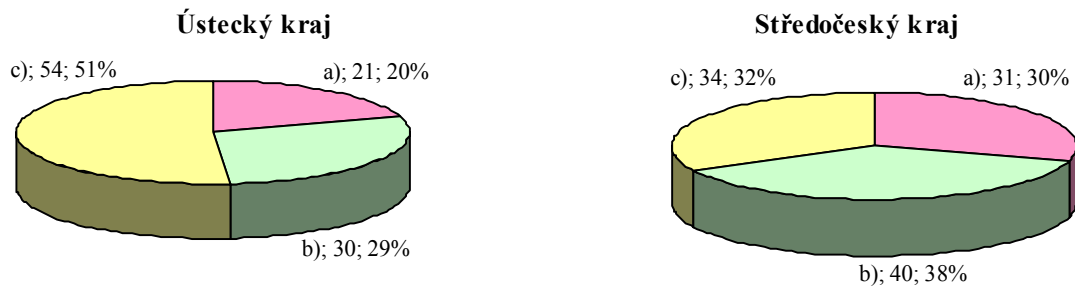
11. otázka

Znění otázky: Důchodové pojištění je:

- Možnosti:
- a) pouze dobrovolné
 - b) pouze povinné
 - c) povinné i dobrovolné – upraveno zákonem

Stejně jako na předchozí otázku je i zde možné najít správnou odpověď v kapitole „Důchodové pojištění“, kde je uvedeno, že důchodové pojištění je povinné i dobrovolné a účast na tomto pojištění je upraveno zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Správně se tedy rozhodli respondenti, kteří volili možnost za c).

Graf 11: Odpovědi na 11. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce byl úspěšnějším Ústecký kraj, ve kterém správnou odpověď vybralo 54 respondentů. Možnost, že důchodové pojištění je pouze dobrovolné se zde rozhodlo zvolit 21 respondentů a zbylých 30 lidí si myslelo, že důchodové pojištění je pouze povinné.

Ve Středočeském kraji jsou výsledky takové, že nejčastěji volenou odpovědí byla možnost za b), tedy, že důchodové pojištění je pouze povinné. Jak již bylo řečeno tato odpověď je špatná a rozhodlo se pro ni 40 respondentů. Správnou odpověď, kterou byla možnost c), zvolilo pouze 34 lidí Středočeského kraje. Dalších 31 respondentů se domnívalo, že toto pojištění je pouze dobrovolné.

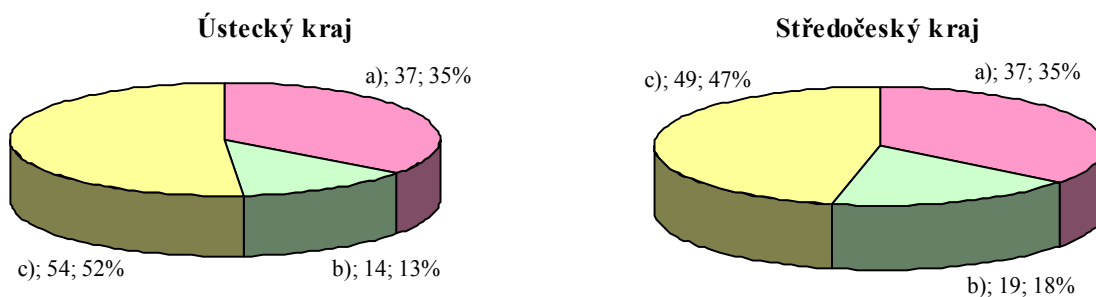
12. Otázka

Znění: Důchodové pojištění je upraveno:

- Možnosti:
- a) pouze zákonem o důchodovém pojištění
 - b) pouze zákonem o sociálním zabezpečení
 - c) zákonem o důchodovém pojištění, zákonem o sociálním zabezpečení a zákonem o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Důchodové pojištění se řídí zákonem o důchodovém pojištění, protože je však součástí sociálního zabezpečení musí se důchodové pojištění řídit také zákonem o sociálním zabezpečení a zákonem o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Správnou odpovědí je tedy možnost c).

Graf 12: Odpovědi na 12. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Ve dvanácté otázce získala autorka více správných odpovědí od respondentů Ústeckého kraje. V tomto kraji se pro správnou odpověď rozhodlo 54 respondentů. Možností za a) odpovědělo 37 lidí a 14 respondentů si myslelo, že důchodové pojištění se řídí pouze zákonem o sociálním zabezpečení.

Ve Středočeském kraji odpovědělo správně 49 respondentů. Podle 37 lidí se důchodové pojištění řídí pouze zákonem o důchodovém pojištění. Zbylých 19 respondentů se domnívalo, že správnou odpovědí je možnost b).

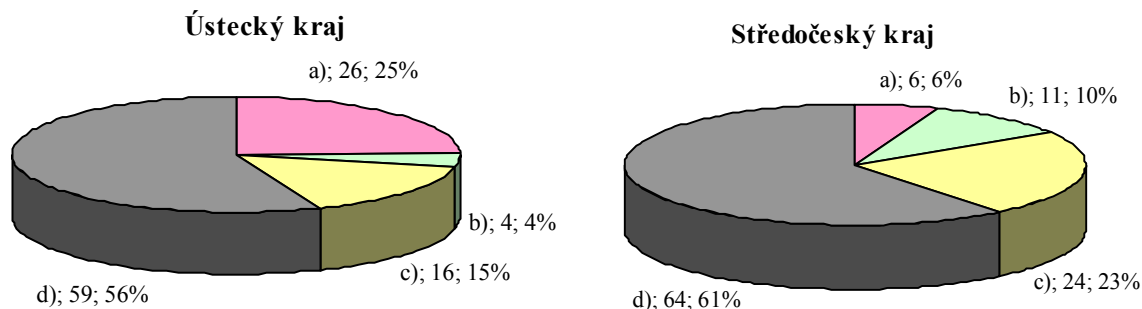
13. otázka

Znění otázky: Z důchodového pojištění se poskytují:

- Možnosti:
- a) pouze starobní důchody
 - b) starobní a invalidní důchody
 - c) starobní, invalidní, vdovské a vdovecké důchody
 - d) starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody

Z důchodového pojištění se poskytují důchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí, a proto je správnou odpovědí d).

Graf 13: Odpovědi na 13. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Výsledky ve 13. otázce jsou takové, že respondenti ze Středočeského kraje odpověděli 64krát správně, tento kraj byl zároveň úspěšnější než kraj Ústecký, ve kterém se správných odpovědí nachází 59.

Podle 26 respondentů z Ústeckého kraje se z důchodového pojištění poskytují pouze starobní důchody. Stejného názoru bylo i 6 lidí ze Středočeského kraje.

V Ústeckém kraji si 4 respondenti mysleli, že správnou odpovědí je možnost b), tu zvolilo také 11 lidí z kraje Středočeského.

Možnost za c), že z důchodového pojištění se poskytují pouze starobní, invalidní, vdovské a vdovecké důchody vybralo v Ústeckém kraji 16 respondentů. Pro tutéž odpověď se rozhodlo také 24 lidí z kraje Středočeského.

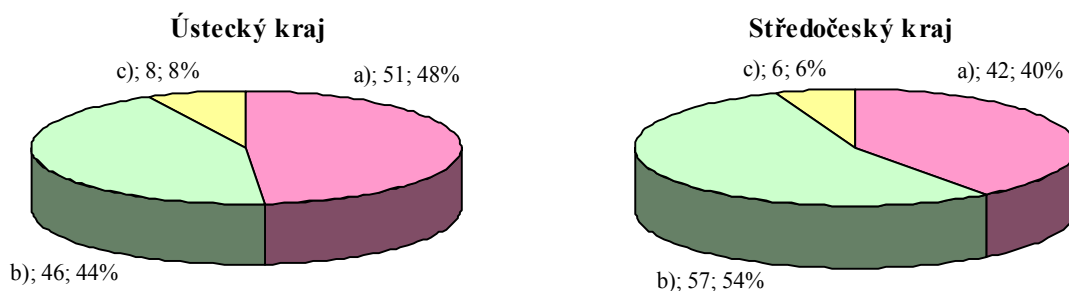
14. otázka

Znění otázky: Důchodový věk je stanoven zákonem:

- Možnosti:
- a) u mužů i žen pouze podle roku narození
 - b) u mužů vždy podle roku narození, u žen narozených před rokem 1975 podle roku narození a počtu vychovaných dětí a u žen narozených od roku 1975 pouze podle roku narození
 - c) u mužů i žen podle roku narození a počtu vychovaných dětí

Důchodový věk je uveden v kapitole „Důchodové pojištění“, kde je část kapitoly věnována starobnímu důchodu. Správnou odpovědí pro stanovení důchodového věku je možnost b).

Graf 14: Odpovědi na 14. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Více respondentů v této otázce odpovědělo správně ve Středočeském kraji, správných odpovědí je zde 57. V Ústeckém kraji byla správná odpověď volena jako druhá nejčastější a rozhodlo se pro ni 46 respondentů.

Možnost, že důchodový věk je stanoven u mužů i žen pouze podle roku narození vybralo v Ústeckém kraji 51 respondentů a v kraji Středočeském se k této možnosti přiklonilo 42 lidí.

Podle 8 respondentů z Ústeckého kraje se důchodový věk stanovuje u mužů i u žen podle roku jejich narození a také podle počtu dětí, které vychovali. K té samé odpovědi se rozhodlo 6 respondentů ze Středočeského kraje.

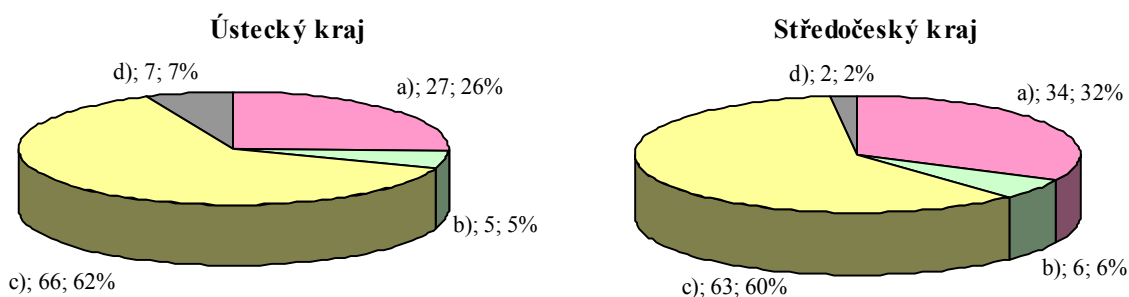
15. otázka

Znění otázky: Na sirotčí důchod má za podmínek stanovených zákonem nárok:

- Možnosti:
- a) pouze nezaopatřené dítě, které je nezletilé
 - b) pouze nezaopatřené dítě, které je zletilé (nejdéle do 26. roku věku)
 - c) nezaopatřené dítě, které může být nezletilé i zletilé (nejdéle do 26. roku věku)
 - d) zaopatřené dítě, které může být nezletilé i zletilé (nejdéle do 26. roku věku)

Sirotčímu důchodu je věnována část kapitoly „Důchodové pojištění“ a je z ní možné vyčíst, že za podmínek stanovených zákonem má na sirotčí důchod nárok nezaopatřené dítě, které může být nezletilé i zletilé, a to nejdéle do 26. roku věku dítěte. Znamená to tedy, že správnou odpovědí je možnost c).

Graf 15: Odpovědi na 15. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Úspěšnější v této otázce byli respondenti z Ústeckého kraje. Správně tu odpovědělo 66 respondentů, v kraji Středočeském byla otázka správně zodpovězena 63krát.

Možnost, že na sirotčí důchod mají nárok pouze nezaopatřené, děti, které jsou nezletilé, zvolilo v Ústeckém kraji 27 respondentů. Respondenty ze Středočeského kraje byla tato odpověď vybrána 34krát.

Nárok na sirotčí důchod by podle 5 respondentů z Ústeckého kraje, mělo pouze nezaopatřené dítě, které je zletilé, a to nejdéle do jeho 26. roku věku. Ze Středočeského kraje se domnívalo, že správnou možností je odpověď b) 6 lidí.

Zaopatřenému dítěti, které je zletilé či nezletilé, by uznalo nárok na sirotčí důchod 7 lidí Ústeckého kraje a 2 lidé Středočeského kraje.

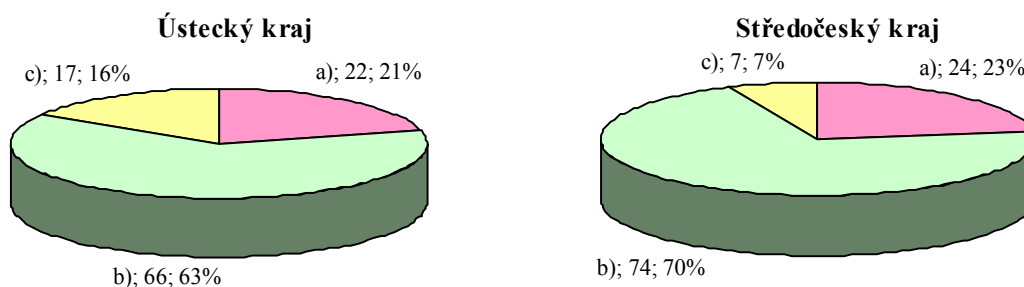
16. otázka

Znění otázky: Kolik stupňů invalidity má invalidní důchod?

- Možnosti:
- a) 2
 - b) 3
 - c) 4

Informace o invalidním důchodu se nacházejí v kapitole „Důchodové pojištění“. V této kapitole je uvedeno, že invalidní důchod má 3 stupně invalidity, což znamená, že správnou odpovědí byla možnost b).

Graf 16: Odpovědi na 16. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Správně na šestnáctou otázku odpovídali častěji respondenti ze Středočeského kraje. Odpověď za b), zde zvolilo 74 respondentů. V Ústeckém kraji považovalo tuto možnost za správnou 66 lidí.

Možnost a), tedy, že invalidní důchod má pouze dva stupně invalidity, vybralo 22 respondentů z Ústeckého kraje. Pro tuto odpověď se rozhodlo také 24 lidí z kraje Středočeského.

Někteří respondenti obou krajů předpokládali, že jsou u invalidního důchodu čtyři stupně invalidity, konkrétně 17 respondentů bylo z Ústeckého kraje a ve Středočeském kraji si tuto možnost vybralo 7 lidí.

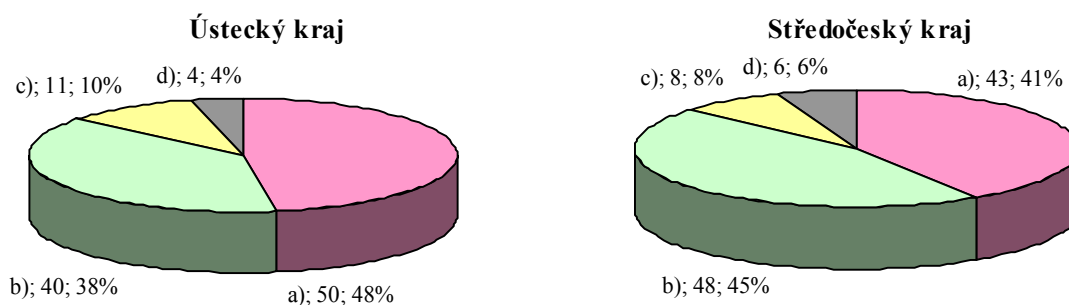
17. otázka

Znění otázky: Nemocenské pojištění:

- Možnosti:
- a) je povinné pro zaměstnance a dobrovolné pro OSVČ
 - b) je povinné pro zaměstnance i OSVČ
 - c) není povinné pro zaměstnance, ale pro OSVČ je povinné
 - d) není povinné pro zaměstnance ani pro OSVČ

V bakalářské práci je nemocenskému pojištění věnována stejnojmenná kapitola a v té je ukotvena také účast na tomto druhu pojištění. Respondenti, kteří volili možnost za a) odpovídali správně, protože nemocenské pojištění je povinné pro zaměstnance a pro OSVČ je dobrovolné.

Graf 17: Odpovědi na 17. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Ústecký kraj byl v této otázce úspěšnější, správně odpovědělo 50 respondentů, zatímco ze Středočeského kraje zvolilo a) pouze 43 respondentů.

Nejčastěji vybranou odpovědí ve Středočeském kraji však nebyla správná odpověď, ale špatná, a to možnost za b). Tato možnost byla od středočeských respondentů získána 48krát. V Ústeckém kraji se pro tutéž odpověď rozhodlo 40 lidí.

V Ústeckém kraji si 11 lidí myslelo, že nemocenské pojištění je povinné pro OSVČ a pro zaměstnance, že je toto pojištění dobrovolné. Ke stejné odpovědi se přiklonilo také 8 respondentů Středočeského kraje.

Odpověď, že nemocenské pojištění není povinné pro zaměstnance a ani pro OSVČ, se rozhodli vybrat 4 lidé Ústeckého kraje a 6 středočeských respondentů.

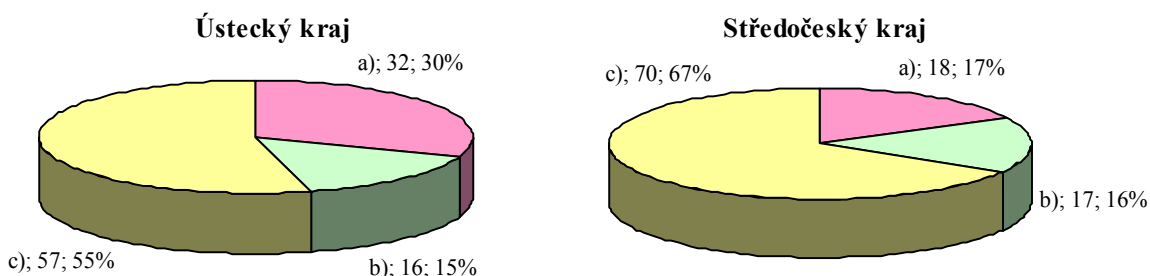
18. otázka

Znění otázky: Z nemocenského pojištění zaměstnanců se vyplácí dávky:

- Možnosti:
- a) pouze nemocenské
 - b) nemocenské a peněžité pomoci v mateřství
 - c) nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžité pomoci v mateřství

V předchozí otázce bylo řečeno, že nemocenskému pojištění se věnuje kapitola „Nemocenské pojištění“ a z té je možné vyčíst, že z nemocenského pojištění zaměstnanců se poskytují dávky, které jsou zmíněné v možnosti c).

Graf 18: Odpovědi na 18. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Více správných odpovědí získala autorka ze Středočeského kraje, kde se pro možnost c) rozhodlo 70 respondentů. Z Ústeckého kraje byla tato možnost zvolena pouze 57 respondenty.

V Ústeckém kraji se 32 lidí domnívalo, že z nemocenského pojištění jsou zaměstnancům poskytovány pouze nemocenské dávky. Stejná odpověď se u středočeských respondentů objevila 18krát.

K možnosti, že z nemocenského pojištění se zaměstnancům hradí pouze nemocenské dávky a peněžité pomoci v mateřství se přiklonilo 16 respondentů z Ústeckého kraje a 17 respondentů z kraje Středočeského.

19. otázka

Znění otázky: OSVČ mají nárok na:

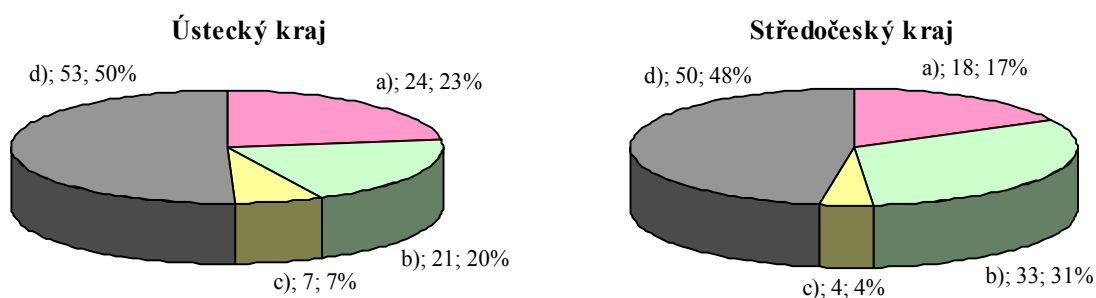
- Možnosti:
- a) nemocenské dávky
 - b) nemocenské a ošetrovné dávky

c) nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství, a to i když si nemocenské pojištění neplatí

d) nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství, pokud si platí nemocenské pojištění

OSVČ mají ze zákona nárok na nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství, podmínkou je však placení nemocenského pojištění, tudíž správnou odpovědí je možnost d).

Graf 19: Odpovědi na 19. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Správná odpověď se v této otázce nachází vícekrát u Ústeckého kraje, kde se pro ni rozhodlo 53 respondentů. Ve Středočeském kraji tuto odpověď zvolilo o tři respondenty méně, tudíž 50 respondentů.

Z Ústeckého kraje si 24 respondentů myslelo, že OSVČ mají nárok pouze na nemocenské dávky. Stejnou možnost volilo také 18 středočeských respondentů.

OSVČ by 21 respondentů Ústeckého kraje poskytlo nemocenské dávky a dávky ošetrovné. Pro odpověď b) se rozhodlo také 33 lidí ze Středočeského kraje.

Nárok na nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství mají OSVČ i když si neplatí nemocenské pojištění, a to podle 7 lidí z Ústeckého kraje a 4 lidé Středočeského kraje.

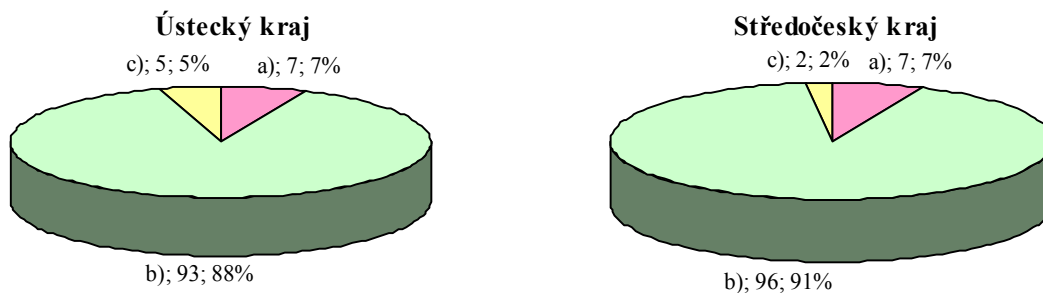
20. otázka

Znění otázky: Nemocenské pojištění zaměstnanců je upraveno:

- Možnosti:
- a) zákonem o důchodovém pojištění
 - b) zákonem o nemocenském pojištění
 - c) vnitřními předpisy podniku, kde zaměstnanec pracuje

Jak již název pojištění napovídá, řídí se nemocenské pojištění zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a správnou odpovědí je tedy možnost b).

Graf 20: Odpovědi na 20. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Správná odpověď ve dvacáté otázce byla zvolena častěji ve Středočeském kraji. Respondentů, kteří se pro tuto odpověď rozhodlo zde bylo 96. V Ústeckém kraji vybralo správnou možnost 93 lidí.

Možnost, že správnou odpovědí je b), tedy že nemocenské pojištění zaměstnanců je řízeno zákonem o důchodovém pojištění, si myslelo 7 respondentů z každého testovaných krajů.

Pro odpověď, že nemocenské pojištění zaměstnanců se řídí vnitřními předpisy podniku, ve kterém zaměstnanec pracuje, se přiklonilo 5 respondentů Ústeckého kraje a 2 respondenti Středočeského kraje.

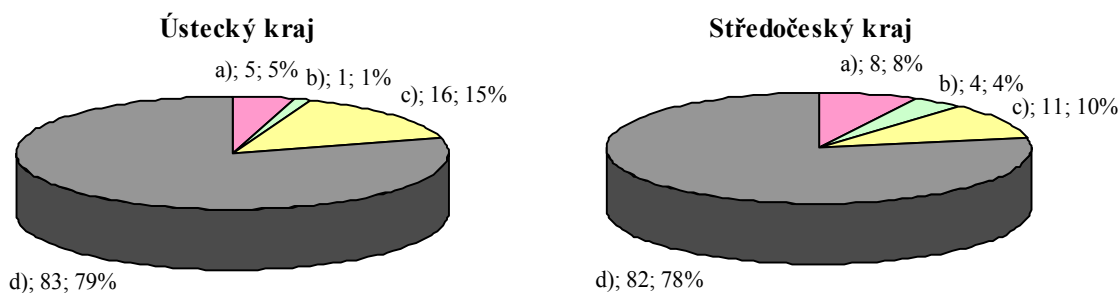
21. otázka

Znění otázky: Zdravotní pojištění je:

- Možnosti:
- a) dobrovolné
 - b) povinné pro osoby se zdravotním postižením
 - c) povinné pro pracující osoby
 - d) povinné pro každého občana ČR a další osoby stanovené zákonem

Zdravotnímu pojištění je v bakalářské práci věnována kapitola „Zdravotní pojištění“, v té je uvedeno, že toto pojištění je povinné pro každého občana ČR další osoby, které jsou stanovené zákonem.

Graf 21: Odpovědi na 21. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafů můžeme vyčíst, že úspěšnějším krajem byl kraj Ústecký, a to o pouhou jednu správnou odpověď víc než jich bylo ve Středočeském kraji. V Ústeckém kraji byla otázka správně zodpovězena 83 respondenty a ve Středočeském kraji tedy bylo správných odpovědí 82.

Možnost za a), že zdravotní pojištění je dobrovolné zvolilo 5 respondentů Ústeckého kraje a 8 respondentů kraje Středočeského.

V Ústeckém kraji se 1 člověk domníval, že zdravotní pojištění je povinné, ale pro osoby se zdravotním postižením. Tutéž odpověď vybrali 4 respondenti Středočeského kraje.

K odpovědi, že zdravotní pojištění je povinné pro pracující osoby se přiklonilo 16 respondentů Ústeckého kraje. Ve Středočeském kraji se k možnosti za c) rozhodlo 11 respondentů.

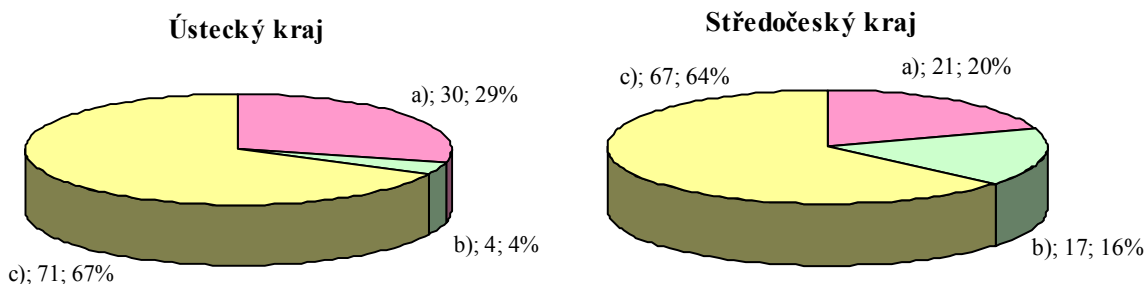
22. otázka

Znění otázky: Stát hradí zdravotní pojištění za:

- Možnosti:
- a) děti a studenty
 - b) důchodce
 - c) děti, studenty, důchodce, registrované nezaměstnané osoby a další osoby stanovené zákonem

Na tuto otázku je možné najít odpověď v podkapitole „Plátcí pojistného na zdravotní pojištění“, která je součástí kapitoly „Zdravotní pojištění“. V této podkapitole se lze dočíst, že podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je správnou odpovědí možnost c).

Graf 22: Odpovědi na 22. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Respondenti v této otázce odpovídali častěji správně v Ústeckém kraji, ze kterého získala autorka odpověď za c) 71krát. Středočeští respondenti měli úspěšných 67 odpovědí.

Z Ústeckého kraje si 30 respondentů myslelo, že stát hraří zdravotní pojištění pouze za děti a studenty. Pro možnost za b), že zdravotní pojištění je státem hrazeno pouze za důchodce, se rozhodli 4 respondenti z tohoto kraje.

Ve Středočeském kraji se 21 respondentů domnívalo, že zdravotní pojištění hradí stát jen za děti a studenty a zbylých 17 lidí se rozhodlo pro odpověď za b).

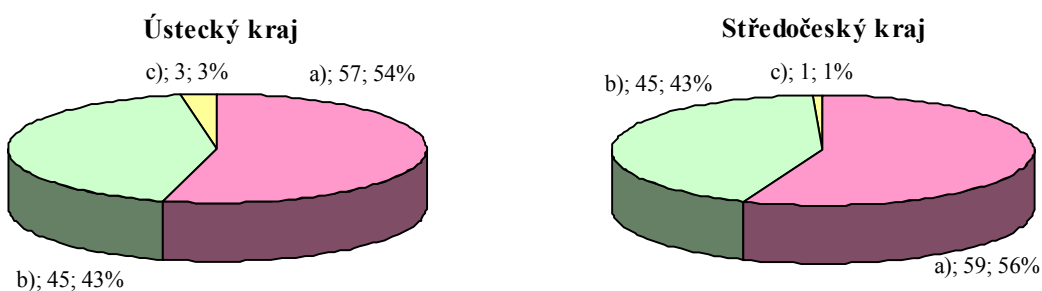
23. otázka

Znění otázky: Zdravotní pojištění slouží:

- Možnosti:
- a) k úhradě nákladů na zdravotní péči
 - b) k úhradě nákladů na zdravotní péči a k výplatě nemocenské
 - c) ke krytí trvalých následků úrazu

Správnou odpovědí je možnost a), že zdravotní pojištění slouží k úhradě nákladů na zdravotní péči. Tuto odpověď je možno najít v kapitole „Zdravotní pojištění“.

Graf 23: Odpovědi na 23. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Dle výsledků z grafů je možno určit, že úspěšnější byli respondenti ze Středočeského kraje. Správnou odpověď zde vybralo 59 respondentů. V Ústeckém kraji se možnost za a) objevila 57krát. zdravotní pojištění slouží

Z Ústeckého kraje odpovědělo 45 respondentů možností za b), že zdravotní pojištění slouží k úhradě nákladů na zdravotní péči a k výplatě nemocenské. Stejnou odpověď vybralo také 45 respondentů Středočeského kraje.

Možnost, že zdravotní pojištění slouží ke krytí trvalých následků úrazu, se rozhodli zvolit 3 respondenti Ústeckého kraje a 1 člověk ze Středočeského kraje.

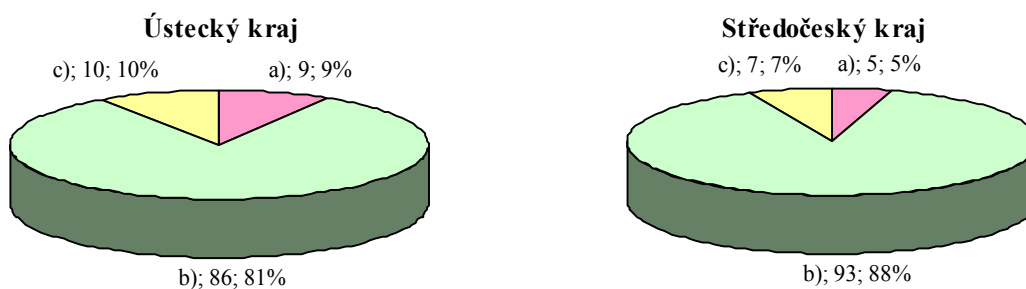
24. otázka

Znění otázky: Zdravotní pojištění je hrazeno:

- Možnosti:
- a) ministerstvu zdravotnictví
 - b) zdravotním pojišťovnám
 - c) České správě sociálního zabezpečení

V kapitole „Zdravotní pojištění“ je napsáno, že zdravotní pojištění spadá pod zdravotní pojištění, a proto vybrali správnou odpověď ti respondenti, kteří se rozhodli pro možnost za b).

Graf 24: Odpovědi na 24. otázku

Zdroj: Vlastní šetření

Správně na tuto otázku odpovědělo 86 respondentů z Ústeckého kraje, ze Středočeského kraje odpovědělo správně 93 respondentů, což znamená, že vyšší úspěšnost u poslední otázky testového dotazníku byla ve Středočeském kraji.

Pro odpověď za a) se rozhodlo 9 respondentů Ústeckého kraje a 5 respondentů kraje Středočeského.

Možnost, že zdravotní pojištění je hrazeno ČSSZ vybralo 10 lidí Ústeckého kraje. Pro tutéž odpověď se rozhodlo 7 středočeských respondentů.

11 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU A HYPOTÉZ

Jedním z důvodů, který autorku vedl vybrat si toto téma, byla rozdílnost krajů v počtu vysokých a vyšších odborných škol a v míře nezaměstnanosti. Autorka předpokládala, že by to mohlo vést k rozdílnosti pojistné gramotnosti respondentů Ústeckého a Středočeského kraje. Výsledky dotazníkového testu jsou téměř shodné, stejně tak je shodné i vzdělání respondentů. Ve Středočeském kraji však bylo celkem o 8 respondentů, kteří dosáhli vysokoškolského či vyššího odborného vzdělání, více, a proto se dá říci, že tyto dva faktory pojistnou gramotnost ovlivnily, ale minimálně.

Jak již bylo řečeno výsledky dotazníku vyšly u autorkou zvolených krajů téměř shodně. Z toho vyplývá, že gramotnost respondentů v Ústeckém a Středočeském kraji je na stejné úrovni, která je dle autorky podprůměrná až průměrná a respondenti by tedy měli svou gramotnost jednoznačně zvýšit.

V rámci otázek byli úspěšnější respondenti z Ústeckého kraje, protože více správných odpovědí se nacházelo ve 12 otázkách, zatímco u Středočeského kraje bylo více správných odpovědí u 11 otázek. Také se zde nacházela otázka, v níž byla úspěšnost respondentů obou krajů stejná.

V rámci odpovědí byl však naopak úspěšnější Středočeský kraj, ale i zde byly výsledky velice vyrovnané, protože správných odpovědí ve Středočeském kraji bylo 1 551 a v Ústeckém kraji jich bylo pouze o 11 méně, tudíž 1 540.

Nejlépe zodpovězenou otázkou se u obou krajů stala otázka č. 20, ve které se autorka ptala čím je upraveno nemocenské pojištění zaměstnanců. Správně, že je toto pojištění upraveno zákonem o nemocenském pojištění, odpovědělo 93 respondentů Ústeckého kraje a 96 respondentů Středočeského kraje.

Nejhorší otázkou byla pro respondenty Ústeckého kraje otázka č. 1, kterou autorka zjišťovala, zda respondenti vědí, že pojištění je nástroj sloužící ke krytí důsledků nahodilých událostí, a to prostřednictvím tvorby kolektivních rezerv. Tuto odpověď zde zvolilo pouze 41 respondentů.

Pro respondenty Středočeského kraje byla nejtěžší otázkou otázka č. 11, která se týkala účasti na důchodovém pojištění a respondenti měli určit, že důchodové pojištění je dobrovolné i povinné a účast je upravena zákonem. Správnou odpověď v tomto kraji vybralo pouze 34 respondentů.

V první hypotéze byl předpoklad autorky takový, že v rámci otázek budou vědomosti ve Středočeském kraji 62,5% a v kraji Ústeckém 37,5%. Aby byla tato hypotéza potvrzena museli by mít respondenti Středočeského kraje větší vědomosti v 15 otázkách a respondenti z Ústeckého kraje v 9 otázkách.

Tato hypotéza nebyla potvrzena, protože výsledky jsou v rámci otázek téměř shodné. Ve 12 otázkách měl více správných odpovědí Ústecký kraj, což činí 50% otázek. Středočeský kraj byl úspěšnější v 11 otázkách, které tvoří 46% otázek. V jedné otázce byl správných odpovědí shodný počet, což můžeme označit jako 4% otázek.

Autorka si tento výsledek vysvětluje tím, že vzdělání respondentů obou krajů je na téměř stejné úrovni.

Druhá hypotéza, kterou autorka stanovila se týkala počtu správných odpovědí ve Středočeském kraji. Správných odpovědí bylo možné získat maximálně 2 520 a autorčinou myšlenkou bylo, že tento kraj jich získá více jak 65%. Pro potvrzení hypotézy by respondenti kraje museli zvolit více než 1 638 správných odpovědí.

Ve Středočeském kraji získala autorka 1 551 správných odpovědí, které lze vyčíslit přibližně jako 61,55%. Tato hypotéza nebyla stejně jako předchozí potvrzena.

Dle názoru autorky je nepotvrzení hypotézy dáno tím, že dotazníkový test je poměrně rozsáhlý a respondenti Středočeského kraje se díky tomu nedokázali příliš soustředit na možnosti, ze kterých mohli vybírat správnou odpověď.

Třetí hypotézou autorka odhadovala, že v Ústeckém kraji bude správných odpovědí více než 60%, ale méně než 65%. Aby se hypotéza potvrdila, museli by respondenti vybrat více než 1 512, ale méně než 1 638 správných odpovědí.

Třetí autorčina hypotéza byla potvrzena, protože respondenti Ústeckého kraje získalo 1 540 správných odpovědí, což je přibližných 61%. Tato hodnota je v rozmezí, které bylo autorkou stanoveno.

Počet správných odpovědí u Ústeckého kraje je o pouhých 11 menší než u kraje Středočeského a autorčinou domněnkou je, že výsledek může být ovlivněn zejména dosaženým vzděláním respondentů.

Ve čtvrté hypotéze si autorka myslela, že na celý dotazník odpoví správně minimálně 5% všech respondentů. Aby byla hypotéza potvrzena, muselo by celý dotazník vyplnit alespoň 10 respondentů.

Celý dotazník vyplnilo správně jen 6 respondentů, kde jeden z respondentů byl trvalým bydlištěm z Ústeckého kraje a zbylých pět jich bylo z kraje Středočeského. Tato hypotéza tedy nebyla potvrzena, protože celý dotazník se podařilo vyplnit správně pouze 3% všech respondentů.

Tato hypotéza mohla být nepotvrzena z toho důvodu, že každý z respondentů se nemusí orientovat právě v oblasti pojišťovnictví, ale může mít více vědomostí v jiném oboru jako například v informatice.

Předpokladem pro pátou hypotézu bylo, že nulové vědomosti nebude mít žádný z respondentů. Tato hypotéza byla potvrzena, protože každý z respondentů alespoň na některé otázky odpověděl správně.

Potvrzení páté hypotézy si autorka vysvětluje tak, že každý z respondentů má alespoň malé povědomí o pojištění osob.

12 NÁVRHY ŘEŠENÍ NEGRAMOTNOSTI

Pojistná gramotnost u respondentů Ústeckého i Středočeského kraje je skoro stejná. Znalosti odpovídajících respondentů se v oblasti pojištění osob pohybují na zhruba 61%, což je dle názoru autorky podprůměrná až průměrná úroveň znalostí a respondenti by se měli snažit své vědomosti zvýšit.

Lidé se v pojistné a obecně finanční gramotnosti musí začít zdokonalovat již od dětství. Autorka práce navrhuje vytvořit vzdělávací kroužky, určené pro děti mateřských škol a základních škol prvního stupně. Tyto kroužky budou probíhat formou hry, a to tak, že se na nich děti budou učit obchodovat s fiktivními penězi, které si děti sami vydělají nějakou vlastní činností, např.: namalování obrazu, zalití květin, atd.. Za takto vydělané peníze budou moci koupit majetek, který budou moci pojistit např. proti odcizení. Kromě majetku budou moci pojistit také sebe. Protože děti si rády hrají, je toto řešení, dle názoru autorky, ideální a zábavné, tudíž se díky tomu děti více naučí a zapamatují si více informací.

Pro druhé řešení, navrhuje autorka natáčení které autorka navrhuje filmů v délce přibližně 30 minut. Ve filmech budou zobrazeny osudy lidí, kteří mají nízkou finanční gramotnost, uzavírají smlouvy, kterým ani nerozumí a jejichž životy díky tomu končí například u exekucí. Alespoň na tři tyto filmy se budou dívat žáci základních škol druhého stupně a žáci středních škol všech směrů zaměřením a po jejich shlédnutí budou navrhovat jak takovýmito situacím předejít případně jak je řešit.

Autorka dále navrhuje, aby studenti vyšších odborných škol a vysokých škol natáčeli filmy, které jsou zmíněny ve druhém návrhu řešení finanční negramotnosti. Nejlepší film z každé školy bude zveřejněn a poskytnut základním školám druhého stupně a všem středním školám.

Dalším návrhem je zavést přednášky, které budou přednášet žáci středních škol ekonomického směru, a to na základních školách druhého stupně. Díky těmto přednáškám si žáci středních škol nejen zopakují již naučené věci, ale naučí se i nové a přípravy na tyto přednášky jim pomůžou k pochopení dalších věcí. Zároveň žáci základních škol, kterým tato přednáška bude určena, se naučí nové věci.

Autorka práce také navrhuje vznik organizací, které budou v různých městech pořádat přednášky určené veřejnosti.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se věnuje tématu pojištění osob a porovnání pojistné gramotnosti respondentů Ústeckého a Středočeského kraje. V teoretické části se čtenáři mohou seznámit s pojmem pojištění a pojišťovnictví. Dále také nejen s tím, co je to zdravotní, důchodové, nemocenské, životní a úrazové pojištění, ale i jaká je účast na těchto druhích pojištění. U zdravotního pojištění se navíc čtenáři dozví, kdo je plátcem tohoto typu pojištění a u důchodového pojištění je možné zjistit druhy důchodového pojištění.

Praktická část práce byla postavena na dotazníkovém testu, který se týkal pojistné gramotnosti a na něm vázajících se hypotézách. Tento dotazníkový test byl určen pro respondenty Ústeckého a Středočeského kraje.

Autorka si pro práci stanovila získat alespoň 200 dotazníků, a to tak, aby bylo možné je rozdělit dle trvalého bydliště respondentů na polovinu. Autorka nakonec získala dotazníků 211, kdy z Ústeckého kraje bylo dotazníků 105 a ze Středočeského kraje jich bylo 106, a proto autorka poslední došlý dotazník respondenta ze Středočeského kraje vyřadila.

Získání vyplněných dotazníků nebylo pro autorku příliš jednoduché, protože spousta oslovených lidí řekla, že dotazníkový test je moc těžký, rozsáhlý a nemají na něj čas popřípadě vědomosti. Z tohoto důvodu byla jejich návratnost přibližně 60%.

Po dosažení zmíněného počtu dotazníků vyhodnocovala a porovnávala autorka vědomosti respondentů v každé otázce a výsledky zobrazila pomocí grafů, které navíc slovně popsal.

Výsledky dotazníkového testu byly téměř shodné, v Ústeckém kraji byla větší úspěšnost v rámci otázek, kde respondenti odpověděli na 12 otázek lépe než ze Středočeského kraje, který měl úspěšnost v 11 otázkách a u jedné otázky byli výsledky shodné. Středočeský kraj však byl úspěšnější v rámci správných odpovědí, kterých bylo možno u každého kraje získat 2 520 a tento kraj jich získal 1 551, zatímco Ústecký kraj jich získal 1 540.

Poté co byly dotazníkové testy vyhodnoceny posoudila autorka pět hypotéz, které si stanovila před rozesláním dotazníků. Těmito hypotézami byli splněny cíle bakalářské práce a týkaly se úspěšnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Seznam použitých českých zdrojů

- ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2012*. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-731-7.
- DAŇHEL, J. a kol. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-00-2.
- DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd.. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-51-4.
- KOLDINSKÁ, K. *Sociální právo*. 1. vyd. C.H. Beck, 2007. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7179-620-6.
- KOLEKTIV AUTORŮ Z ČESKÉ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Životní pojištění*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0146-4.
- ŠMÍD, J. a M. ŽENÍŠKOVÁ. *Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných: podle právního stavu k 1.1.2003*. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2003. ISBN 80-7263-158-6.
- VANČUROVÁ, A. a S. KLAZAR. *Sociální a zdravotní pojištění: úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-381-2.
- VÁVROVÁ, E., M. DOLOŽÍLKOVÁ a R. STUHLÍK. *Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs*. 1. vyd. V Brně: Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2000. ISBN 80-7157-487-2.

Seznam použitých internetových zdrojů

- ČAP. *Znalosti Čechů v oblasti pojištění jsou podprůměrné*. ČAP [online]. 2013-02-13 [cit. 2013-12-08]. Dostupné z:
http://www.cap.cz/FileFromWSS.ashx?file=http://capsrv02/DOKUMENTY_01%2fTZ_%u010cAP_20130215_Gramotnost.pdf

CSSZ. *Dávky nemocenského pojištění*. CSSZ [online]. 2012-12-31 [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/davky/davky-nemocenskeho-pojisteni.htm>.

CSSZ. *Dobrovolná účast občanů na důchodovém pojištění*. CSSZ [online]. 2013-02-11 [cit. 2013-11-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/ucast-na-pojisteni/dobrovolna.htm>.

CSSZ. *Ošetřovné*. CSSZ [online]. 2012-02-01 [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/osetrovne.htm>.

CSSZ. *Povinná* [online]. 2013-12-30 [cit. 2014-01-03]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/ucast-na-pojisteni/povinna.htm>

CSSZ. *Pozůstalostní důchody*. CSSZ [online]. 2013-03-14 [cit. 2013-12-03]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/pozustalostni-duchody.htm>.

CSSZ. *Pozůstalostní důchody*. CSSZ [online]. 2013-03-14 [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/pozustalostni-duchody.htm>.

CSSZ. *Starobní důchody*. CSSZ [online]. 2013-03-13 [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-duchody.htm>.

CSSZ. *Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství*. CSSZ [online]. 2012-02-01 [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/vyrovnavaci-prispevek-v-tehotenstvi-a-materstvi.htm>.

MPSV. *Nemocenské pojištění v roce 2013*. MPSV [online]. [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7>.

ODBOR71. *Invalidní důchody*. MPSV [online]. 2011-08-31 [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/619>.

VZP. *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. ledna 2013*. VZP [online]. 2013-01-03 [cit. 2013-11-15]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-ledna-2013>.

Seznam ostatních zdrojů

Zákon č. 37/2004Sb., o pojistné smlouvě (zákon o pojistné smlouvě), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, s. 582. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=57259&nr=37~2F2004~20Sb.&ft=pdf>.

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o veřejném zdravotním pojištění), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, s. 1185. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=45178&nr=48~2F1997~20Sb.&ft=pdf>.

SEZNAM GRAFŮ

Seznam grafů

Graf 1: Odpovědi na 1. otázku	29
Graf 2: Odpovědi na 2. otázku	30
Graf 3: Odpovědi na 3. otázku	31
Graf 4: Odpovědi na 4. otázku	32
Graf 5: Odpovědi na 5. otázku	33
Graf 6: Odpovědi na 6. otázku	33
Graf 7: Odpovědi na 7. otázku	34
Graf 8: Odpovědi na 8. otázku	35
Graf 9: Odpovědi na 9. otázku	36
Graf 10: Odpovědi na 10. otázku	37
Graf 11: Odpovědi na 11. otázku	38
Graf 12: Odpovědi na 12. otázku	39
Graf 13: Odpovědi na 13. otázku	39
Graf 14: Odpovědi na 14. otázku	40
Graf 15: Odpovědi na 15. otázku	41
Graf 16: Odpovědi na 16. otázku	42
Graf 17: Odpovědi na 17. otázku	43
Graf 18: Odpovědi na 18. otázku	44
Graf 19: Odpovědi na 19. otázku	45
Graf 20: Odpovědi na 20. otázku	46
Graf 21: Odpovědi na 21. otázku	47
Graf 22: Odpovědi na 22. otázku	48
Graf 23: Odpovědi na 23. otázku	48
Graf 24: Odpovědi na 24. otázku	49

SEZNAM ZKRATEK

ČAP - Česká asociace pojišťoven

ČR - Česká republika

OBZP - Osoby bez zdanitelných příjmů

OSVČ - Osoba samostatně výdělečně činná

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazníkový test.....	I
--	----------

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazníkový test

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času na vyplnění následujícího dotazníku. Dotazník je určen pro obyvatele Ústeckého a Středočeského kraje.

U každé otázky je správně pouze jedna možnost.

1. Pojištění je nástroj, který slouží:
 - a) ke krytí rizik, která na sebe přebírá zajišťovna
 - b) ke krytí důsledků nahodilých událostí prostřednictvím tvorby kolektivních rezerv
 - c) ke krytí důsledků nahodilých událostí prostřednictvím tvorby vlastních rezerv

2. Životní pojištění kryje rizika, která ohrožují:
 - a) životy lidí
 - b) životy lidí a zvířat
 - c) životy a majetek lidí

3. Do životního pojištění patří:
 - a) pojištění pro případ dožití
 - b) pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti a smíšené pojištění
 - c) pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti a nemocenské pojištění

4. U pojištění pro případ dožití je pojistnou událostí:
 - a) nedožítí se věku, který je sjednán ve smlouvě
 - b) dožití se věku, který není sjednán ve smlouvě
 - c) dožití se věku, který je sjednán ve smlouvě

5. U pojištění pro případ smrti se vyplácí pojistné plnění:

- a) pojistiteli
- b) pojistníkovi
- c) obmyšlenému
- d) zajišťovně

6. Úrazové pojištění je pojištění :

- a) životní
- b) neživotní

7. Úraz je chápán jako:

- a) neočekávané působení sil, během kterého dojde k poškození zdraví či smrti
- b) očekávané působení sil, během kterého dojde k poškození zdraví či smrti
- c) neočekávané působení sil, během kterého nedojde k poškození zdraví či smrti

8. Co je základem úrazového pojištění?

- a) krytí trvalých následků úrazu
- b) krytí smrti, která je následkem úrazu
- c) krytí smrti, která není následkem úrazu
- d) krytí trvalých a přechodných následků úrazu a krytí smrti, která je následkem úrazu
- e) krytí trvalých následků úrazu a krytí smrti, která není následkem úrazu

9. Úrazové pojištění je:

- a) dobrovolné
- b) povinné pro všechny občany
- c) povinné pouze pro osoby starší 50 let

10. Důchodové pojištění je součástí:

- a) sociálního zabezpečení
- b) zdravotního pojištění

11. Důchodové pojištění je:

- a) pouze dobrovolné
- b) pouze povinné
- c) povinné i dobrovolné – upraveno zákonem

12. Důchodové pojištění je upraveno:

- a) pouze zákonem o důchodovém pojištění
- b) pouze zákonem o sociálním zabezpečení
- c) zákonem o důchodovém pojištění, zákonem o sociálním zabezpečení a zákonem o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

13. Z důchodového pojištění se poskytují:

- a) pouze starobní důchody
- b) starobní a invalidní důchody
- c) starobní, invalidní vdovské a vdovecké důchody
- d) starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody

14. Důchodový věk je stanoven zákonem:

- a) u mužů i žen pouze podle roku narození
- b) u mužů vždy podle roku narození, u žen narozených před rokem 1975 podle roku narození a počtu vychovaných dětí a u žen narozených od roku 1975 pouze podle roku narození
- c) u mužů i žen podle roku narození a počtu vychovaných dětí

15. Na sirotčí důchod má za podmínek stanovených zákonem nárok:

- a) pouze nezaopatřené dítě, které je nezletilé
- b) pouze nezaopatřené dítě, které je zletilé (nejdéle do 26. roku věku)
- c) nezaopatřené dítě, které může být nezletilé i zletilé (nejdéle do 26. roku věku)
- d) zaopatřené dítě, které může být nezletilé i zletilé (nejdéle do 26. roku věku)

16. Kolik stupňů invalidity má invalidní důchod?

- a) 2
- b) 3
- c) 4

17. Nemocenské pojištění:

- a) je povinné pro zaměstnance a dobrovolné pro osoby samostatně výdělečně činné
- b) je povinné pro zaměstnance i osoby samostatně výdělečně činné
- c) není povinné pro zaměstnance, ale pro osoby samostatně výdělečně činné je povinné
- d) není povinné pro zaměstnance ani pro osoby samostatně výdělečně činné

18. Z nemocenského pojištění zaměstnanců se vyplácí dávky:

- a) pouze nemocenské
- b) nemocenské a peněžitá pomoc v mateřství
- c) nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžitá pomoc v mateřství

19. Osoby samostatně výdělečně činné mají nárok na:

- a) nemocenské dávky
- b) nemocenské a ošetrovné dávky
- c) nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství, a to i když si nemocenské pojištění neplatí
- d) nemocenské dávky a na peněžitou pomoc v mateřství, pokud si platí nemocenské pojištění

20. Nemocenské pojištění zaměstnanců je upraveno:

- a) zákonem o důchodovém pojištění
- b) zákonem o nemocenském pojištění
- c) vnitřními předpisy podniku, kde zaměstnanec pracuje

21. Zdravotní pojištění je:

- a) dobrovolné
- b) povinné pro osoby se zdravotním postižením
- c) povinné pro pracující občany
- d) povinné pro každého občana ČR a další osoby stanovené zákonem

22. Stát hradí zdravotní pojištění za:

- a) děti a studenty
- b) důchodce
- c) děti, studenty, důchodce, registrované nezaměstnané osoby a další osoby stanovené zákonem

23. Zdravotní pojištění slouží:

- a) k úhradě nákladů na zdravotní péči
- b) k úhradě nákladů na zdravotní péči a k výplatě nemocenské
- c) ke krytí trvalých následků úrazu

24. Zdravotní pojištění je hrazeno:

- a) ministerstvu zdravotnictví
- b) zdravotním pojišťovnám
- c) České správě sociálního zabezpečení

Pohlaví: Žena Muž

Věk: 0-30 31 - 50 51 a více

Vzdělání: Základní

Středoškolské s výučním listem

Středoškolské s maturitním vysvědčením

Vyšší odborné

Vysokoškolské

Trvalý pobyt: Ústecký kraj Středočeský kraj

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Markéta Šmídová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia (Bc. EHS Voš)

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Pojištění osob a porovnání pojistné gramotnosti respondentů Ústeckého a Středočeského kraje

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 47

Celkový počet stran příloh: 5

Počet titulů českých použitých zdrojů: 8

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 12

Počet ostatních zdrojů: 2

Vedoucí práce: Ing. Michal Vacenovský LL.M